Załącznik nr 1
do Uchwały nr XIV/109/11
Rady Gminy Branice
z dnia 21 listopada 2011 r.

AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BRANICE NA LATA 2009-2012 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2015

Branice, kwiecień 2009 r.

Wykonawca:

Kancelaria Samorządowa – Kansa
ul. Skalskiego 5/141
42-500 Będzin
tel. 32 290-05-09
fax. 32 290-05-09
opracowania@maleGminy.pl
NIP 625-122-41-19
REGON 240943069

Zleceniodawca:

Urząd Gminy w Branicach
ul. Słowackiego 3
48-140 Branice

Spis treści.

1.	WSTĘP	5
1.1.	PRZEDMIOT OPRACOWANIA	5
1.2.	CEL I ZAKRES OPRACOWANIA	5
1.3.	PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA	6
1.4.	PODSTAWA FORMALNA OPRACOWANIA	6
2.	CHARAKTERYSTYKA GMINY	7
2.1.	POŁOŻENIE GMINY – DANE ADMINISTRACYJNE	8
2.2.	INFRASTRUKTURA	9
2.3.	PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ	13
2.4.	ZASOBY I SKŁADNIKI SRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	15
3.	CELE I ZADANIA O CHARAKTERZE SYSTEMOWYM	18
3.1.	EDUKACJA EKOLOGICZNA	18
3.2.	WSPÓŁPRACA W RAMACH WDRAŻANIA PROGRAMU	20
3.3.	AKTYWIZACJA RYNKU NA RZECZ OCHRONY ŚRODOWISKA	22
4.	CELE I ZADANIA DO REALIZACJI W PERSPEKTYWIE WIELOLETNIEJ W SFERZE OCHRONY DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO I RACJONALNEGO UŻYTKOWANIA ZASOBAMI PRZYRODY	23
4.1.	OCHRONA PRZYRODY	23
4.2.	OCHRONA I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ LASÓW	24
4.3.	OCHRONA GLEB	25
4.4.	OCHRONA ZASOBÓW KOPALIN I WÓD PODZIEMNYCH	26
5.	CELE I ZADANIA KONIECZNE DO REALIZACJI W PERSPEKTYWIE WIELOLETNIEJ W SFERZE POPRAWY JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO	27
5.1.	JAKOŚĆ WÓD	27
5.2.	GOSPODAROWANIE ODPADAMI	28
5.3.	JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO I ZMIANY KLIMATU	28
5.4.	HAŁAS	29
5.5.	ODDZIAŁYWANIE PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH	29
5.6.	ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA SZKODY W ŚRODOWISKU	30
5.7.	ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII	30
6.	NARZĘDZIA I INSTRUMENTY REALIZACJI PROGRAMU	32

6.1.	NARZĘDZIA I INSTRUMENTY PROGRAMOWO-PLANISTYCZNE	32
6.2.	NARZĘDZIA I INSTRUMENTY REGLAMENTUJĄCE MOŻLIWOŚCI KORZYSTANIA ZE ŚRODOWISKA	32
6.3.	NARZĘDZIA I INSTRUMENTY FINANSOWE	32
6.4.	NARZĘDZIA I INSTRUMENTY KARNE I ADMINISTRACYJNE	33
6.5.	UPOWSZECHNIANIE INFORMACJI O ŚRODOWISKU	33
6.6.	DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA GMINY	34
7.	ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA	35
7.1.	UCZESTNICY REALIZACJI PROGRAMU	35
7.2.	MONITORING WDRAŻANIA PROGRAMU	35
7.3.	GŁÓWNE DZIAŁANIA W RAMACH ZARZĄDZANIA PROGRAMEM	36
7.4.	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	36
8.	PODSUMOWANIE	38
8.1.	ZADANIA GMINNY MAJĄCE WPŁYW NA POPRAWĘ ŚRODOWISKA	38
	BIBLIOGRAFIA	40

1. WSTĘP.

Rozwój cywilizacyjny i wielokierunkowa ekspansja człowieka spowodowały znaczną degradację środowiska naturalnego – zanieczyszczenie jego poszczególnych komponentów, wyczerpywanie się zasobów surowcowych, ginięcie gatunków zwierząt i roślin, a także pogorszenie stanu zdrowia ludności na terenach przeobrażonych. Dlatego przyjmuje się, że jednym z najważniejszych praw człowieka jest prawo do życia w czystym środowisku.

Zrównoważony rozwój oznacza prowadzenie szerokiej działalności gospodarczej i społecznej przy jednoczesnym niedopuszczeniu do dalszej degradacji środowiska naturalnego oraz na podejmowaniu działań zmierzających do restytucji zniszczonych elementów środowiska. Istota rozwoju zrównoważonego polega więc na tym, aby zapewnić zaspokojenie obecnych potrzeb bez ograniczania przyszłym generacjom możliwości rozwoju. Wskazane zostało również, że ochrona środowiska jest obowiązkiem władz publicznych, które poprzez swoją politykę powinny zapewnić bezpieczeństwo ekologiczne. Gminy należą do władz publicznych, zatem na nich również spoczywa obowiązek wykonywania zadań z zakresu ochrony środowiska oraz odpowiedzialność za jakość życia mieszkańców. Dodatkowym wyzwaniem stało się członkostwo w Unii Europejskiej oraz związane z nim wymogi.

Efektywność działań w zakresie ochrony dziedzictwa przyrodniczego zależy od polityki i rozwiązań przyjętych na szczeblu lokalnym oraz pozyskania zainteresowania i zrozumienia ze strony społeczności lokalnych. Działania takie, aby były skuteczne, muszą być prowadzone zgodnie z opracowanym uprzednio programem, sporządzonym na podstawie analizy sytuacji dla danego rejonu. Zadanie takie ma spełniać program ochrony środowiska.

1.1. PRZEDMIOT OPRACOWANIA.

Przedmiotem niniejszego opracowania jest aktualizacja uchwalonego w dniu 13 grudnia 2005 roku przez Radę Gminy Branice „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Branice" (uchwała Nr XLIII/220/05 Rady Gminy Branice).

1.2. CEL I ZAKRES OPRACOWANIA.

Cele i działania proponowane w programie ochrony środowiska posłużą do tworzenia warunków dla takich zachowań ogółu społeczeństwa Gminy, które służyć będą poprawie stanu środowiska przyrodniczego. Realizacja celów w nim wytyczonych powinna spowodować polepszenie warunków życia mieszkańców przy zachowaniu walorów środowiska naturalnego na terenie Gminy.

Program ochrony środowiska przedstawia aktualny stan środowiska, określa działania niezbędne zmierzające do poprawy tego stanu, umożliwia koordynację decyzji administracyjnych oraz wybór decyzji inwestycyjnych podejmowanych przez różne podmioty i instytucje. Sam program nie jest dokumentem stanowiącym, ingerującym w uprawnienia poszczególnych jednostek administracji rządowej i samorządowej oraz podmiotów użytkujących środowisko. Należy jednak oczekiwać, że poszczególne jego

wytyczne i postanowienia będą respektowane i uwzględniane w planach szczegółowych i działaniach inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska.

Zakłada się, że kształtowanie polityki ekologicznej w Gminie Branice będzie miało charakter procesu ciągłego, z jednoczesnym zastosowaniem metody programowania „kroczącego", polegającej na cyklicznym weryfikowaniu perspektywicznych celów w przekrojach etapowych i wydłużaniu horyzontu czasowego Programu w jego kolejnych edycjach.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku – Prawo ochrony środowiska przyjęty dokument podlegaj aktualizacji nie rzadziej, niż co 4 lata.

Niniejszy program swoją strukturą bezpośrednio nawiązuje do projektu Polityki ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016.

1.3. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA.

Niniejszy dokument został opracowany w związku z obowiązkiem nałożonym na Gminy przez ustawę z dnia 27 kwietnia 2001 roku – Prawo ochrony środowiska oraz ustawę z dnia 27 lipca 2001 roku – o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska. Zakres merytoryczny przedmiotowego dokumentu określają „Wytyczne sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym".

1.4. PODSTAWA FORMALNA OPRACOWANIA.

Formalną podstawą przedmiotowego opracowania jest podpisana umowa pomiędzy Urzędem Gminy Branice a firmą Kancelaria Samorządowa „Kansa" Iwona Kubik z Będzina.

2. CHARAKTERYSTYKA GMINY.

Gmina Branice zlokalizowana jest w południowej części województwa opolskiego. Od północy graniczy z gminą Głubczyce, od wschodu z gminą Kietrz, zaś od strony południowo-zachodniej z Czechami. Gmina Branice składa się z 21 sołectw:

- Bliszczyce,
- Boboluszki,
- Branice,
- Dzbańce,
- Dzbańce-Osiedle,
- Dzierżkowice,
- Gródczany,
- Jabłonka,
- Jakubowice,
- Jędrychowice,
- Lewice,
- Michałkowice,
- Niekazanice z przysiółkiem Niekazanice-Kałduny,
- Posucice,
- Turków,
- Uciechowice,
- Wiechowice,
- Włodzienin,
- Włodzienin-Kolonia,
- Wódka
- Wysoka

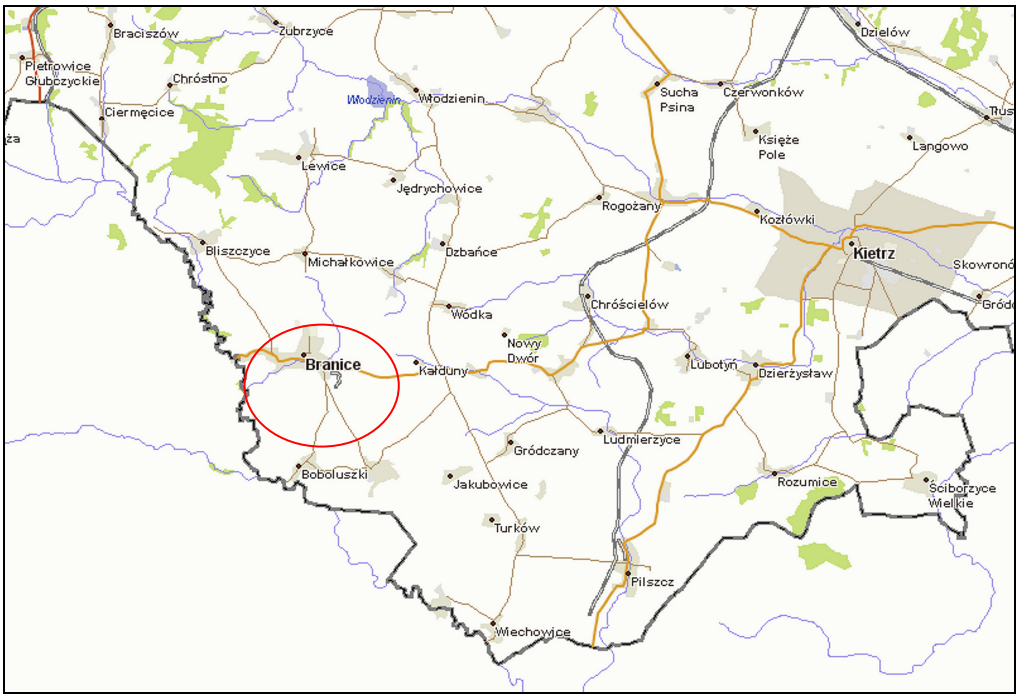

2.1. POŁOŻENIE GMINY – DANE ADMINISTRACYJNE.

Gmina Branice zajmuje 122 km^2 (12.163 ha) powierzchni. Położona jest w południowej części województwa opolskiego na Płaskowyżu Głubczyckim. Jest to obszar Przedgórza Sudeckiego leżącego na przedpolu Sudetów Wschodnich.

Gmina Branice stanowi typową wiejską gminę rolniczą z łagodnym klimatem i bardzo dobrymi glebami. Pokrywę glebową Gminy budują gleby lessowate należące do czarnoziemów i gleb brunatnych (90,9 % to gleby bardzo dobre i dobre w klasach od I – III b).

Gminę Branice na dzień 31 grudnia 2007 roku zamieszkuje 7359 osób. Szczegółową demografię Gminy Branice przedstawia poniższa tabel.

opis	ogółem		kobiety		mężczyźni	
jednostka	osób	%	osób	%	osób	%
populacja	7359	100	3754	51,1	3605	48,9
gęstość zaludnienia [mieszk./km^2]	60,3		30,8		29,5	

Gmina Branice zawdzięcza swoja obecną strukturę osadnictwa napływowi nowej ludności po zakończonych działaniach wojennych z tzw. „kresów wschodnich" oraz ludności z Centralnej Polski i Pogórza przebywającej na tych terenach w czasie działań II wojny światowej. Do najbardziej zaludnionych miejscowości Gminy zaliczyć należy: Branice z 2301 mieszkańcami, Włodzienin z 538 mieszkańcami, Bliszczyce z 581 mieszkańcami, Wysoka z 514 mieszkańcami i Lewice z 487 mieszkańcami, które stanowią połączenie typowej małej lub średniej wielkości wsi i wybudowanego w latach 70 dużego osiedla mieszkaniowego dla pracowników byłych Państwowych Gospodarstw Rolnych, Dzbańce-Osiedle z 476 mieszkańcami stanowią przykład urbanizacji lat 70-tych tj. budowy mieszkań w bliskości dużych Państwowych Gospodarstw Rolnych. Pozostałe wsie Gminy są osadami typowo wiejskimi z zabudową indywidualną. Grunty leśne zajmują powierzchnię 182,1 ha (1,5 % powierzchni Gminy).

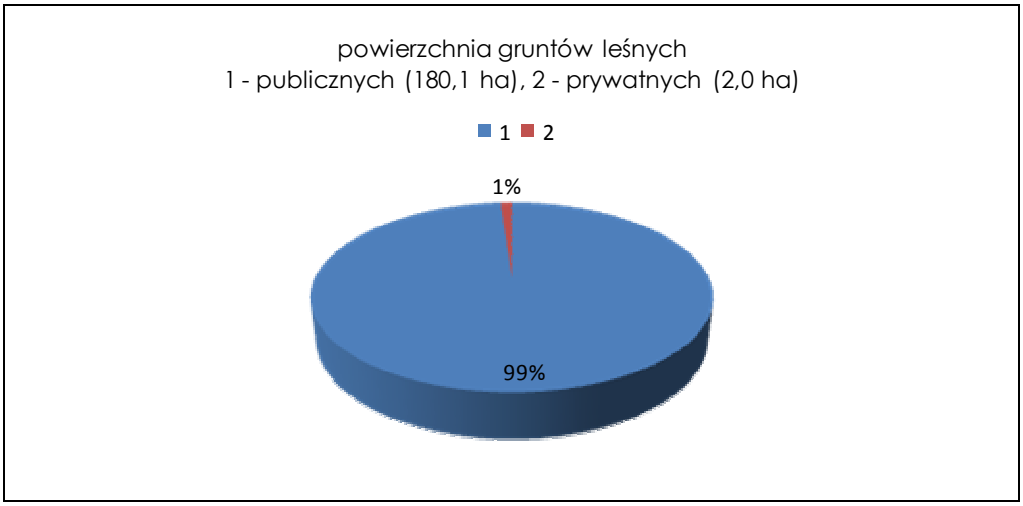

2.2. INFRASTRUKTURA.

Sieć wodna.

Gmina Branice jest całkowicie wyposażona w sieć wodociągową. Woda na potrzeby Gminy dostarczana jest z pięciu ujęć wodociągowych:

- ujęcie wody w Branicach składające się z trzech studni (dwóch głębinowych i jednej kopanej) o łącznej wydajności 1496 m^3/dobę,
- ujęcie wody w Bliszczycach składające się z trzech studni głębinowych o łącznej wydajności 298 m^3/dobę,
- ujęcie wody w Wiechowicach składające się z dwóch studni głębinowych o łącznej wydajności 360 m^3/dobę,
- ujęcie wody w Włodzieninie składające się z jednej studni głębinowej o wydajności 110 m^3/dobę,
- ujęcie wody w Jędrychowicach zaopatrujące się w wodę ze studni kopanej o wydajności 47 m^3/dobę.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku roczny wskaźnik zużycia wody na 1 mieszkańca w Gminie wynosi 38,44 m^3/mieszkańca. Zgodnie z danymi (stan na 31 grudnia 2008 roku) woda w Gminie Branice dostarczana jest do 7186 osób.

Długość sieci rozdzielczej (bez przyłączy) wodociągowej na obszarze Gminy wynosi 69,3 km. Na dzień 31 grudnia 2008 roku na terenie Gminy Branice jest 1446 sztuk połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i budynków zbiorowego zamieszkania.

Sieć kanalizacyjna.

Na obszarze Gminy, we wsi Branice, znajduje się jedna gminna oczyszczalnia ścieków. Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna. Oczyszczalnia ta oczyszcza ścieki z Wojewódzkiego Szpitala w Branicach, osiedla mieszkaniowego oraz części mieszkańców wsi Branice. Oczyszczalnia ta, o projektowanej wydajności 842 m^3/dobę, oczyszcza ścieki za pomocą osadu czynnego w komorach napowietrzających przy pomocy 14 ruszt „Inka". Ze względu na fakt, iż przedmiotowa oczyszczalnia została oddana do eksploatacji w 1970 roku w chwili obecnej jej stan techniczny jest zły i wymaga modernizacji dlatego planuje się w latach 2009-2013 rozbudowę i modernizację oczyszczalni ścieków w Branicach.

Uzbrojenie terenu w sieć kanalizacyjną i sanitarną występuje jedynie w części wsi Branice (będącej w zarządzie Gminy). Ogólna długość kanalizacji na terenie Gminy wynosi 9,1 km (w tym 5,7 km tej sieci jest w zarządzie Gminy).

Na podstawie danych zawartych w Banku Danych Regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego (stan na 31 grudnia 2008 roku) określono, iż na obszarze Gminy Branice jedynie 1937 osoby korzystają z sieci kanalizacyjnej, co stanowi 26% ogółu mieszkańców Gminy.

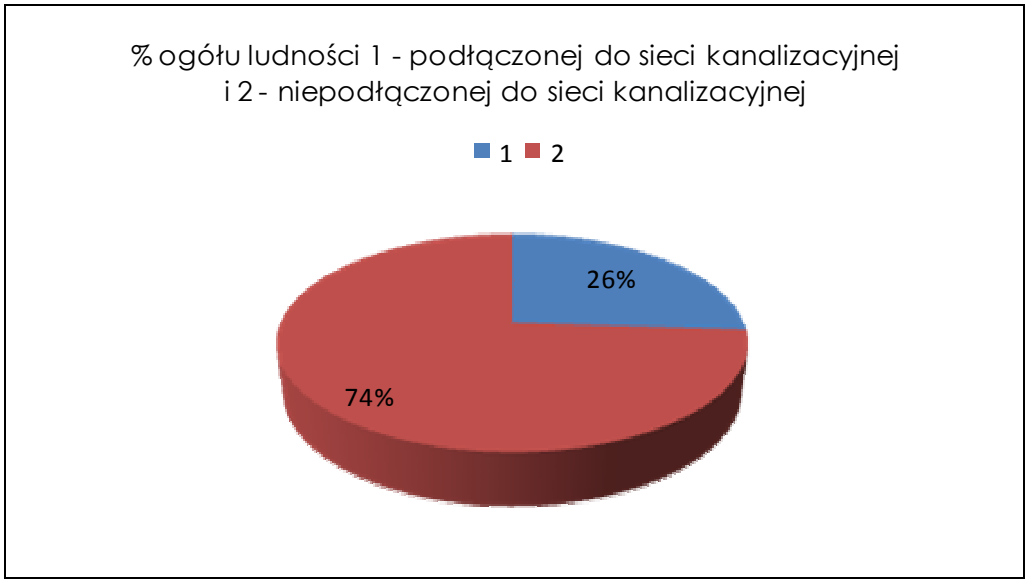

Na terenie Gminy Branice znajdują się również cztery oczyszczalnie osiedlowe oczyszczające ścieki wyłącznie z osiedli mieszkaniowych oraz osadnik przepływowy trzykomorowy oczyszczający ścieki z Domu Pomocy Społecznej i osiedla mieszkaniowego:

- oczyszczalnia Wysoka o przepustowości 47,5 m^3/dobę oczyszczająca ścieki od 300 mieszkańców,
- oczyszczalnia Lewice o przepustowości 34,4 m^3/dobę oczyszczająca ścieki od 220 mieszkańców,
- oczyszczalnia Dzbańce o wydajności 142 m^3/dobę oczyszczająca ścieki od 380 mieszkańców oraz 135 pensjonariuszy Domu Pomocy Społecznej.
- oczyszczalnia Kolonia - Włodzienin o przepustowości 35,0 m^3/dobę oczyszczająca ścieki od 260 mieszkańców,
- osadnik przepływowy trójkomorowy Bliszczyce o pojemności 282,5 m^3 przyjmujący ścieki w ilości 45,0 m^3/dobę z Domu Pomocy Społecznej, osiedla mieszkaniowego oraz kilku domków jednorodzinnych (łącznie 126 mieszkańców) – w związku z faktem, iż ścieki po oczyszczeniu w przedmiotowym osadniku nie spełniają wymagań określonych w pozwoleniu wodnoprawnym osadnik ten wymaga modernizacji.

Na następnej stronie, zgodnie z danymi zawartymi w Banku Danych Regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego (stan na 31 grudnia 2007 roku) przedstawiono informacje związane z gospodarką ściekową w Gminie Branice.

równoważna liczba mieszkańców		
ogółem	osoba	2 540
ścieki oczyszczane		
odprowadzane ogółem	dam^3/rok	124,3
oczyszczane łącznie z wodami infiltracyjnymi i ściekami dowożonymi	dam^3/rok	108
oczyszczane razem	dam^3/rok	99
oczyszczane biologicznie	dam^3/rok	99
oczyszczane biologicznie i z podwyższonym usuwaniem biogenów w % ścieków ogółem	%	79,6

ludność obsługiwana przez oczyszczalnie wg lokalizacji		
ogółem	osoba	1 486
na wsi	osoba	1 486
ludność obsługiwana przez oczyszczalnie		
ogółem	osoba	1 486
biologiczne	osoba	1 486
ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu		
BZT5	kg/rok	3 739 11
ChZT	kg/rok	646
zawiesina	kg/rok	3 044
osady wytworzone w ciągu roku		
ogółem	t	9
składowane razem	t	9
osady składowane i wykorzystane		
osady składowane	t	224

Gmina Branice na dzień dzisiejszy jest w trakcie realizacji skanalizowania dwóch miejscowości Lewice i Michałkowice. Zakończenie inwestycji planuje się na 2010r.

Sieć transportowa.

Gmina położona jest na uboczu głównych tras komunikacyjnych o znaczeniu wojewódzkim i krajowym. Istniejący układ komunikacyjny zapewnia jednak dobre połączenie z najbliższymi miastami, takimi jak: Kietrz, Głubczyce, Racibórz, Kędzierzyn-Koźle oraz z krajem sąsiednim z Czechami relacji Opava – Krnov

sieć drogowa ogółem:	km	76
sieć drogowa o nawierzchni twardej:	km	36
sieć drogowa o nawierzchni twardej ulepszonej:	km	22

Tab. 3. Charakterystyka sieci transportowej w Gminie Branice.

Na obszarze Gminy Branice nie występują szlaki kolejowe. Najbliższą linią kolejową realizującą przewozy pasażerskie jest wschodni odcinek drugorzędnej linii kolejowej w Raciborzu, który zlokalizowany jest w odległości około 40 km od centrum Gminy.

Natomiast najbliższa linia kolejowa realizująca przewozy pasażerskie występuje w Czechach relacji Opava - Krnov, która zlokalizowana jest w odległości około 1 km od centrum Gminy.

Sieć gazowa.

Gmina Branice posiada sieć gazu przewodowego. Zgodnie z danymi zawartymi w Banku Danych Regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego (stan na 31 grudnia 2007 roku):

długość czynnej sieci ogółem	m	9 799
długość czynnej sieci przesyłowej	m	1 709
długość czynnej sieci rozdzielczej	m	8 090
czynne połączenia do budynków	sztuki	257

odbiorcy gazu	gospodarstwa domowe (sztuki)	553
odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	gospodarstwa domowe (sztuki)	159
zużycie gazu	tys. m^3	165,90
zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań	tys. m^3	93,2

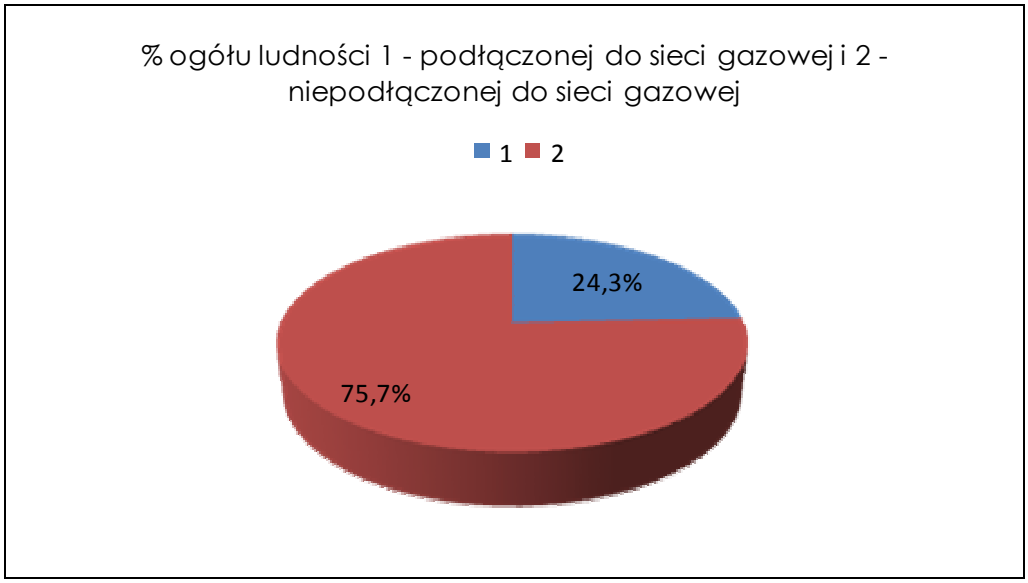

Gospodarka odpadami.

Kwestia gospodarki odpadami na obszarze Gminy Branice została przedstawiona w odrębnym dokumencie pn. „Aktualizacja planu gospodarki odpadami dla Gminy Branice".

W tym miejscu przedstawiono jedynie ilość odpadów komunalnych, zebraną w 2007 roku z obszaru Gminy Branice, zgodnie z danymi określonymi w Banku Danych Regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

zmieszane odpady zebrane w ciągu roku		
ogółem	t	489,60
z gospodarstw domowych	t	392,60
odpady zdeponowane na składowiskach w % zebranych	%	100,00

Zaopatrzenie w paliwa.

Na terenie Gminy istnieje zaopatrzenie indywidualne w paliwa płynne. We wsi Branice zlokalizowana jest stacja paliw, na której dystrybuowane są:

- benzyna bezołowiowa Pb95,
- olej napędowy ON,
- bioester.

Sieć ciepłownicza w Gminie oparta jest przede wszystkim na paliwach stałych (na węglu i koksie).

Sieć telekomunikacyjna.

Gmina Branice jest dostatecznie stelefonizowana. Na obszarze Gminy dostępna jest również sieć telefonii komórkowej następujących operatorów:

- Plus GSM,
- ERA GSM,
- Orange,
- Play.

2.3. PRZEDSIĘBIRCZOŚĆ.

Działalność gospodarczą w Gminie Branice wiązać należy przede wszystkim z obsługą produkcji rolnej (przetwórstwo, skup, sprzedaż hurtowa). Alternatywnym źródłem dochodów jest turystyka z akcentowaniem agroturystyki w oparciu o walory krajobrazowe i klimatyczne Gminy.

Branice to typowo rolnicza gmina. Na 12.163 ha powierzchni ogółem składa się 10.894 ha powierzchni użytków rolnych, w tym:

- 10.185 ha gruntów rolnych (1),
- 676 ha łąk i pastwisk (2),
- 165 ha lasów (3),
- 33 ha sadów.

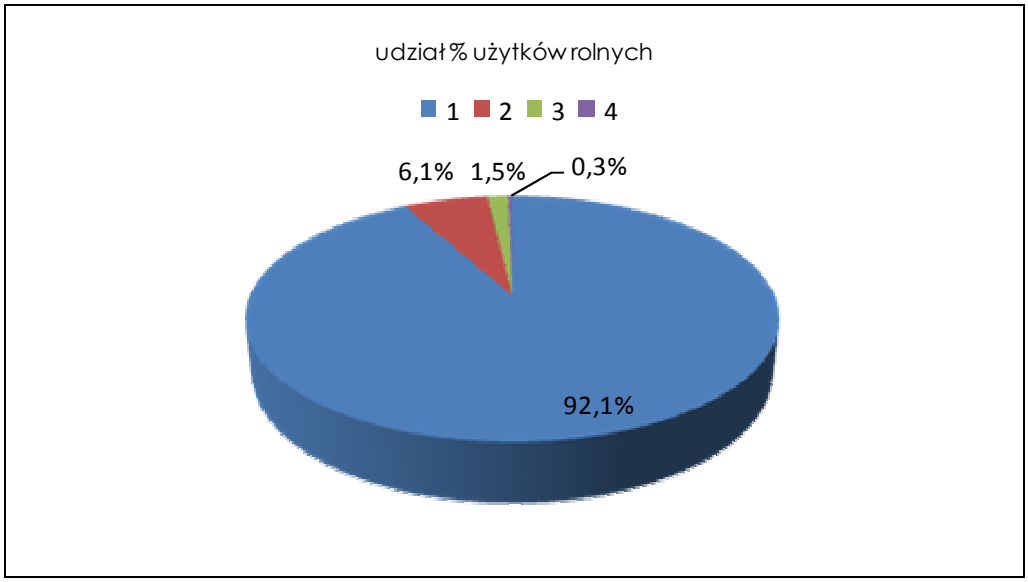

Procentowy udział poszczególnych klas gleb przedstawia się następująco:

- klasy I-IIIb stanowią 90,9 % ogółu gruntów (1),
- klasy IVa-IVb stanowią 7,2 %ogółu gruntów (2),
- klasy V-VI stanowią 1,9 ogółu gruntów (3).

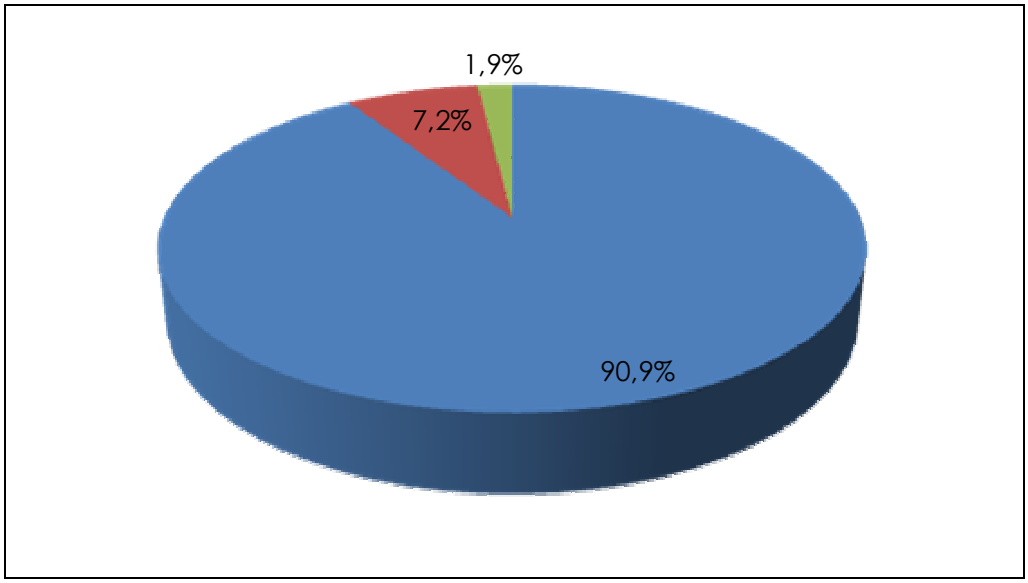

Średnia wielkość gospodarstwa w Gminie Branice to około 7 ha. Dzięki temu, że na obszarze Gminy dominują głównie gleby o wysokiej bonitacji, struktura upraw przedstawia się następująco:

- pszenica,
- rzepak,
- buraki cukrowe.

Wyżej wymienione uprawy mają zaś wpływ na rozwój hodowli bydła i trzody chlewnej.

Na dzień 31 grudnia 2007 roku w Gminie Branice zarejestrowanych jest 372 czynnych podmiotów gospodarczych:

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON WG SEKTORÓW WŁASNOŚCIOWYCH		
ogółem		
ogółem	jednostka gospodarcza	372
sektor publiczny		
podmioty gospodarki narodowej ogółem	jednostka gospodarcza	21
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ogółem	jednostka gospodarcza	16
sektor prywatny		
podmioty gospodarki narodowej ogółem	jednostka gospodarcza	351
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	jednostka gospodarcza	264
spółki handlowe	jednostka gospodarcza	3
spółdzielnie	jednostka gospodarcza	6
stowarzyszenia i organizacje społeczne	jednostka gospodarcza	19
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON WG SEKCJI PKD		
jednostki zarejestrowane		
ogółem	jednostka gospodarcza	372
sektor publiczny	jednostka gospodarcza	21
sektor prywatny	jednostka gospodarcza	351

2.4. ZASOBY I SKŁADNIKI SRODOWISKA PRZYRODNICZEGO.

Gmina Branice nie może poszczycić się znaczną ilością zasobów przyrodniczych, które byłyby objęte ochroną prawną. W chwili obecnej ochroną prawną objęty jest jedynie fragment południowego podnóża Gór Opawskich zajmujący w obrębie Gminy powierzchnię 105 ha. Obszar ten wchodzi w skład Obszaru Chronionego Krajobrazu „Mokre-Lewice".

W obrębie Gminy nie zinwentaryzowano występowania obszarów, których walory, zgodnie z zaleceniami Dyrektyw Unii Europejskiej [Dyrektywy Ptasiej i Dyrektywy Siedliskowej] kwalifikowałyby je do włączenia do europejskiej sieci NATURA 2000.

Gmina może zaś poszczycić sie nagromadzeniem stosunkowo dużej ilości elementów kulturowych, z których wiele wpisanych jest do rejestru zabytków. Szczególną ochroną prawną, na mocy ustawy o ochronie zabytków, objęte są zabytkowe parki wiejskie w Branicach o powierzchni 3,0 ha i Posucicach – powierzchnia 1,33 ha oraz parki podworskie w Boboluszkach i Wysokiej.

Gmina Branice pod względem czystości powietrza należy do III klasy (najwyższa klasa czystości) we wszystkich ocenianych parametrach. Niewielkie zanieczyszczenia (poniżej dopuszczalnych) pochodzą z pieców grzewczych opalanych węglem. Problem zanieczyszczenia powietrza praktycznie nie ma istotnego znaczenia na całokształt ochrony środowiska Gminy. Z jednej strony na terenie Gminy nie istnieją emitory zanieczyszczeń powietrza, zagrażające sąsiednim obszarom samorządowym, a z drugiej strony w bliższym i dalszym sąsiedztwie Gminy nie istnieją emitory, w sposób istotny, zanieczyszczające powietrze nad obszarami Gminy Branice. Niemniej stale wzrastające wymogi ochrony atmosfery sprawiają, że ten problem, pomimo aktualnie dobrej sytuacji, nie może być pominięty w polityce ekologicznej Gminy. Wagę tego problemu w szerszej skali wyznacza fakt szerokiego monitoringu w skali krajowej i ponad krajowej (kwestia tzw. niskiej emisji).

Obszar Chronionego Krajobrazu – rejon Mokre-Lewice (też tzw. Las Mokre-Lewice) został powołany uchwałą nr XXIV/193/88 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Opolu z dnia 26 maja 1988 roku w sprawie ochrony walorów krajobrazu (Dz.Urz. Woj. Opolskiego Nr 19 z dnia 17 lipca 1989 roku, poz. 231 z późniejszymi zmianami).

Obszar chronionego krajobrazu wynosi 8.190 ha. Obszar ten jest drugim położonym w granicach Polski fragmentem Gór Opawskich. Należy do Przedgórza Sudeckiego, leżącego na przedpolu Sudetów Wschodnich. Teren jest mocno pofałdowany, częściowo zalesiony, o dużych walorach przyrodniczo-krajobrazowych. Krajobraz stromych, częściowo zalesionych stoków, malowniczych dolin, niewielkich zbiorników zaporowych przyciąga tu licznych turystów.

Na terenie wyżej wymienionego obszaru można spotkać rośliny chronione:

- wawrzynek wilczełyko,
- dziewięćsił bezłodygowy,
- rokitnik pospolity,
- marzanka wonna,
- kalina koralowa,
- konwalia majowa,
- buławnik mieczolistny.

Lasy na terenie Gminy Branice zarządzane są przez Nadleśnictwo Prudnik oraz Nadleśnictwo Rudy Raciborskie w niewielkiej części w obrębie miejscowości Dzbańce. Nadleśnictwo Prudnik leży w południowo-zachodniej części województwa opolskiego.

Nadleśnictwo Rudy Raciborskie leży u wrót Bramy Morawskiej, po obu stronach Odry. W swym obecnym zasięgu terytorialnym Nadleśnictwo Rudy Raciborskie obejmuje w części lub w całości dwadzieścia miast i gmin województwa śląskiego i opolskiego. Grunty będące w zarządzie Nadleśnictwa podzielono na dwa obręby leśne: Rudy i Kuźnia Raciborska oraz trzynaście leśnictw.

Grunty Nadleśnictwa Prudnik rozciągają się na obszarze około 1500 km^2 , szerokim pasem wzdłuż granicy Państwa.

Granica Nadleśnictwa Prudnik z uwagi na ukształtowanie terenu, dawny charakter własności lasów, żyzne gleby – jest nieregularna z licznymi załamaniami. Dużą powierzchnię zajmują Góry Opawskie pokryte drzewostanami iglastymi. W obrębie Prudnika , w pięciu większych kompleksach leśnych (leśnictwa Pokrzywna, Moszczanka , Dębowiec i Trzebina) południową oraz w leśnictwie Opawice północną i zachodnią granicę stanowi granica Państwa z Republiką Czeską.

Kompleks leśny ,,Głuchołazy,, – od północy graniczy z lasami komunalnymi miasta Głuchołazy, a kompleks ,,Ściborzyce,, – od południa graniczy z lasami miasta Głubczyce. Na pozostałych odcinkach, grunty Nadleśnictwa graniczą z 3 miastami i 106 wsiami oraz z PKP, z ODGW, Dyrekcją Okręgową Dróg Publicznych i z WZMiUW. Teren Nadleśnictwa położony jest we wschodniej części Niziny Śląskiej. W linii prostej PN-PD 76 km , W-Z 77 km. Rozciąga się w przybliżeniu między 50°06 szerokości geograficznej północnej oraz 17°04 a 18°01 długości geograficznej wschodniej. Odległości w linii prostej między najdalej wysuniętymi kompleksami wynoszą:

- - w kierunku NW-SE - 75 km,
- - w kierunku NE-SW - 30 km,
- - w kierunku N-E - 65 km.

Nadleśnictwo składa się z dwóch Obrębów Prudnik i Szklary. Obręb Prudnik zajmuje południowo-wschodnią część obszaru Nadleśnictwa (około 52 % powierzchni), natomiast Obręb Szklary część północno-zachodnią (około 48 % powierzchni).

Nadleśnictwo Prudnik jest najdalej na zachód wysuniętym Nadleśnictwem, wchodzącym w skład RDLP w Katowicach. Siedziba Nadleśnictwa znajduje się w Prudniku. Sieć dróg jest dobrze rozwinięta. Główne z nich to drogi relacji : Kędzierzyn - Prudnik - Nysa - Kłodzko , Głuchołazy - Nysa - Brzeg , Głuchołazy - Prudnik , Prudnik - Głubczyce - Pietrowice.

Nadleśnictwo swoim zasięgiem obejmuje obszar bardzo zróżnicowany pod względem rzeźby terenu , budowy geologicznej i innych elementów środowiska geograficznego, które powodują znaczną zmienność panujących tu warunków środowiska przyrodniczego. Według ,,Regionalizacji przyrodniczo-leśnej,, obszar Nadleśnictwa leży w zasięgu V Krainy Śląskiej 3 Dzielnicy Przedgórza Sudeckiego i Płaskowyżu Głubczyckiego.

Część północno-zachodnia Nadleśnictwa (Obręb Szklary) w Mezoregionie Przedgórza Sudeckiego, zaś część południowo-wschodnia (Obręb Prudnik) w Mezoregionie Płaskowyżu Głubczyckiego. Niewielka północno-wschodnia część Obrębu Prudnik należy do 4 Dzielnicy Równiny Niemodlińsko-Grodkowskiej Mezoregionu Równiny Grodkowskiej. Obszar Nadleśnictwa leży w zasięgu trzech jednostek odmiennych

pod względem budowy geologicznej: Gór Opawskich, jednego z pasm Sudetów Wschodnich, wschodniej części Przedgórza Sudeckiego oraz Płaskowyżu Głubczyckiego zaliczanego do Niziny Śląskiej.

Obszar Nadleśnictwa, podobnie jak obszar całej Polski jest miejscem ścierania się aktywności dwóch typów klimatu: oceanicznego i kontynentalnego, a ogólny przebieg pogody posiada charakter klimatu przejściowego z przewagą cech oceanicznych. Położenie oraz zróżnicowanie geomorfologiczne powierzchni Nadleśnictwa, powodują dużą zmienność elementów klimatu w poszczególnych częściach jego obszaru. W części południowo-zachodniej i zachodniej decydującym czynnikiem jest obecność Sudetów z pasmem Gór Opawskich. W części południowo wschodniej nie bez znaczenia jest otwarcie Kotliny Śląskiej w kierunku południowym przez Bramę Morawską , na ciepłe o dużych prędkościach masy powietrza.

Cały obszar Nadleśnictwa Prudnik należy do górnego odcinka zlewni Odry – cieku I rzędu. Z terenu Nadleśnictwa wody odprowadzają cieki II i dalszych rzędów, będące lewobrzeżnymi dopływami Odry. Najważniejsze z nich to: Psina z Troją , Stradunia, Osobłoga z Prudnikiem i Białą, Nysa Kłodzka z Białą Głuchołaską oraz Oławą. Ze względu na ukształtowanie terenu , wszystkie w górnym biegu mają charakter górski, w dolnym zaś nizinny.

Zróżnicowana budowa geologiczna i ukształtowanie terenu Nadleśnictwa, warunkuje różne układy wód gruntowych na jego obszarze. Pierwszy poziom wód gruntowych występuje najpłycej w dolinach rzecznych (0-2 m).

W dolinach płaskich, płytko rozciętych zwierciadło wody gruntowej występuje na głębokości około 0,5 m. Często występuje na powierzchni, powodując stałe zabagnienie terenu. W dolinach głęboko rozciętych, lustro wody gruntowej występuje na głębokości 1-2 m. Treny położone wyżej, odznaczają się głębokim lustrem wody (2-5 m).

Na obszarze Płaskowyżu Głubczyckiego, zwierciadło wód gruntowych występuje na głębokości 5-20 m. Najniżej na głębokości 10-20 m, a miejscami poniżej 20 m, wody gruntowe występują na obszarze Gór Opawskich oraz wyższych położeniach terenu Przedgórza Sudeckiego. Zwierciadła wód gruntowych wykazują duże wahania uwarunkowane ilością opadów atmosferycznych, charakterem utworów wodonośnych i rzeźbą terenu, a w sąsiedztwie rzek – wodostanem. Przeciętnie w skali roku wahania te wynoszą około 2 m, a w dnach dolin rzecznych, wahania nie przekraczają 1m.

3. CELE I ZADANIA O CHARAKTERZE SYSTEMOWYM.

3.1. EDUKACJA EKOLOGICZNA.

Jednym z podstawowych warunków realizowania polityki ochrony środowiska jest włączenie w nią całego społeczeństwa. Wiąże się to z potrzebą zmiany podejścia do spraw rozwoju gospodarczego, przewartościowania hierarchii potrzeb i zrozumienia, czym jest dla człowieka przyroda i środowisko, w którym przebywa. Stąd konieczność możliwie wszechstronnej edukacji ekologicznej zarówno wśród dzieci i młodzieży jak i dorosłych oraz różnych grup zawodowych.

Jednostkami biorącymi udział w kształtowaniu świadomości ekologicznej społeczeństwa są: Starostwo Powiatowe, Urząd Gminy, nadleśnictwa i szkoły. Działania w zakresie edukacji ekologicznej podejmowane przez Starostwo Powiatowe maja charakter zajęć stałych. Należą do nich:

- prelekcje dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i średnich w powiecie na tematy wybrane przez nauczycieli z zakresu ochrony powietrza, wody, gleb, gospodarki odpadami, itp.,
- dofinansowanie konkursów, akcji, imprez organizowanych przez szkoły w zakresie ochrony środowiska,

Działania podejmowane z ramienia Urzędu Gminy są zróżnicowane, koncentrują się przede wszystkim na wspieraniu edukacji ekologicznej w szkołach. Formy edukacji są zróżnicowane, a najważniejsze z nich obejmują:

- zajęcia edukacyjne organizowane w salach dydaktycznych lub w plenerze przybliżające walory przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe,
- warsztaty ekologiczne,
- programy przyrodnicze w mediach oraz artykuły w prasie.

Podnoszenie stanu świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy jest nie tylko potrzebą, ale również warunkiem zapewniającym Polsce miejsce w zjednoczonej Europie. Konieczne jest rozwiązywanie problemów wywołanych urbanizacją, motoryzacją, nadmierną eksploatacją ekosystemów. Dbając o rozwój świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy Branice, cel do 2015 roku sformułowano następująco: *Wykształcenie u mieszkańców postawy przyjaznej środowisku prowadzącej do oszczędnego gospodarowania i korzystania z zasobów środowiska przy jednoczesnej maksymalnej jego ochronie.*

Cel ten wpisuje się w podstawowe cele sformułowane w Narodowej Strategii Edukacji Ekologicznej. Należy zadbać, aby został on osiągnięty zarówno wśród młodego pokolenia, jak i u ludzi dorosłych, pracujących, określonych grup zawodowych. Dlatego strategie realizacji ogólnego celu zogniskowano wokół dwóch zagadnień:

- edukacja ekologiczna w szkolnictwie,
- edukacja ekologiczna dorosłych.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 1999 roku, dotyczące podstawy programowej kształcenia ogólnego określa podstawowe zadania szkoły w zakresie nauczania, umiejętności i pracy wychowawczej uwzględniając w nich działania mające na celu wzrost świadomości ekologicznej uczniów. Jedną ze ścieżek interdyscyplinarnych jest edukacja ekologiczna. Tematyka ekologiczna stanowi ele-

ment wielu przedmiotów, a jej właściwa realizacja zależy przede wszystkim od zaangażowania nauczycieli, od ich znajomości najważniejszych problemów Gminy i powiatu.

Jednym z głównych problemów w Gminie Branice, jak i całym powiecie jest niska emisja, gospodarka odpadami oraz gospodarka wodno-ściekowa. Stąd ważnym zadaniem jest wprowadzanie do programów szkolnych zagadnień związanych z edukacja ekologiczną ze szczególnym uwzględnieniem stosowania ekologicznych źródeł energii, selektywnej zbiórki odpadów, właściwej gospodarki wodno-ściekowej. Stosowanie przez nauczycieli metod aktywizujących i poszukujących: burza mózgów, karty pracy, projekty; zajęć terenowych opartych na bezpośrednim kontakcie ucznia z przedstawianą problematyką wykształci w uczniu umiejętność obserwacji, logicznego myślenia, kojarzenia, wyciągania wniosków. Zadaniem nauczyciela w szeroko pojętej edukacji ekologicznej jest:

- kształtowanie u ucznia postawy odpowiedzialności za stan środowiska,
- zachęcanie ucznia do prowadzenia własnych obserwacji, badań i analizy środowiska,
- kształtowanie umiejętności rozwiązywania problemów zgodnie z posiadana wiedzą,
- umożliwienie dzieciom i młodzieży podejmowania praktycznych działań na rzecz ochrony środowiska w ich otoczeniu.

Nauczyciele podejmujący się realizacji zagadnień związanych z edukacją ekologiczną na terenie Gminy i powiatu powinni nie tylko współpracować między sobą tworząc wspólne programy edukacji ekologicznej dla szkół Gminy, ale również powinni kontynuować dotychczasową współpracę z instytucjami wspierającymi ich działalność:

- Starostwo Powiatowe - organizowanie pogadanek, lekcji związanych z tematem ochrony środowiska, współorganizowanie konkursów, festynów, wycieczek, finansowanie nagród,
- Urząd Gminy w Branicach – zajmujący się ochroną środowiska – pomoc finansowa, współorganizowanie konkursów, festynów,
- Zakłady Gospodarki Komunalnej – pomoc w organizowaniu wycieczek do oczyszczalni ścieków, kotłowni lokalnych,
- Nadleśnictwa – pomoc w organizowaniu zajęć terenowych dla uczniów i nauczycieli, organizowanie lekcji, prelekcji, dofinansowywanie nagród, wydawanie ulotek i folderów,
- Pozarządowe Organizacje Ekologiczne – pomoc w organizowaniu warsztatów, happeningów, szkoleń,
- Europejskie fundusze akcesyjne – pomoc uczniom w zdobyciu wiedzy i umiejętności, a nauczycielom w przekazaniu ich w interesujący i skuteczny sposób.

W systemie zarządzania zasobami środowiska w Gminie Branice coraz większą rolę powinno się przypisywać instrumentom społecznym zmierzającym do kształtowania prośrodowiskowych postaw mieszkańców oraz ich aktywizacji w rozwiązywaniu ważnych problemów ekologicznych. Efektywność rozwiązania ważnych społecznie problemów (uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej, gospodarka odpadami) zależy od społecznej akceptacji i zrozumienia podejmowanych przez władze działań. Dlatego ważne jest rozbudzenie świadomości ekologicznej mieszkańców, zainteresowanie osób

dorosłych, grup zawodowych (rolników, organizatorów turystyki) zdobywaniem dodatkowej wiedzy ekologicznej, zaangażowanie mieszkańców w procesy decyzyjne.

Szczególnie ważną rolę w edukacji ekologicznej ma powiat. Organy samorządowe powinny współdziałać przy opracowywaniu i realizacji lokalnych programów edukacji ekologicznej oraz z organizacjami, instytucjami, przedstawicielami zakładów pracy i społeczności lokalnych.

Nadal rozwijana powinna być edukacja leśno-przyrodnicza prowadzona przez pracowników Lasów Państwowych przy współudziale jednostek samorządu terytorialnego, kół łowieckich itp. Warto byłoby zinwentaryzować istniejące obiekty i poszerzyć liczbę miejsc do prowadzenia edukacji przyrodniczej o istniejące na terenie powiatu obiekty przyrodnicze, rozbudować system ścieżek ekologicznych, obiektów do prowadzenia zajęć dydaktycznych.

Powiat to również obszar dający możliwości dla rozwoju turystyki i wypoczynku (ekoturystyki, agroturystyki). Niewłaściwie organizowana masowa turystyka i rekreacja negatywnie oddziałuje na środowisko, zatem konieczne jest objecie edukacją ekologiczną zarówno organizatorów turystyki i wypoczynku, osób korzystających z oferowanych usług, jak i ludność mieszkającą na terenach cennych przyrodniczo.

Równie istotna jest kwestia edukacji w miejscu pracy, ponieważ większość czynnych zawodowo poprzez podejmowane decyzje, osób ma mniej lub bardziej bezpośredni wpływ na stan środowiska.

3.2. WSPÓŁPRACA W RAMACH WDRAŻANIA PROGRAMU.

Skuteczność działań w zakresie ochrony środowiska i promocji gospodarczej Gminy Branice w znacznym stopniu zależy od współpracy gmin powiatu głubczyckiego między sobą, a także współpracy z władzami województwa, zwłaszcza w świetle możliwości wsparcia inwestycji ekologicznych ze środków Unii Europejskiej.

Zagrożenia dla środowiska mogą mieć pochodzenie lokalne, ale także mogą wynikać z zanieczyszczeń pochodzących spoza obszaru Gminy, powiatu a także województwa. Stąd wynika potrzeba rozwiązań tych problemów w oparciu o współpracę. Współpraca ta powinna dotyczyć przede wszystkim:

- poprawy stanu czystości wód,
- systemu powiązań komunikacyjnych: budowa i modernizacja głównych korytarzy transportowych,
- tworzenia obszarów chronionych oraz wdrażania systemu Natura 2000,
- rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa: restrukturyzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- modernizacji infrastruktury i urządzeń melioracyjnych.

Realizacja przedsięwzięć na rzecz ochrony środowiska w znacznym stopniu zależy od efektywnej współpracy z sąsiednimi gminami, która jest konieczna na każdym etapie „cyklu życia" polityki ochrony środowiska. Wiele działań musi być wdrażane na poziomie lokalnym, bądź, co najmniej wymaga udziału gmin. Do głównych kompetencji samorządu gminnego w zakresie ochrony środowiska należy:

- gospodarka odpadami komunalnymi,
- zaopatrzenie w wodę dla celów komunalnych,
- oczyszczanie ścieków komunalnych,

- tworzenie prawa miejscowego w zakresie gospodarki przestrzennej,
- tworzenie niektórych obszarów chronionych,
- ochrona i tworzenie terenów zieleni miejskiej i parkowej,
- wydawanie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu,
- prowadzenie kampanii i programów edukacyjnych.

Powyżej, w ramach zagadnienia edukacji ekologicznej, podano wiele działań, których wdrożenie wymaga uczestnictwa wielu gmin (sąsiednich). Do nich należą przede wszystkim zadania z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami komunalnymi, zbiórki odpadów niebezpiecznych. Bardzo ważnym tematem będzie edukacja ekologiczna, gdzie udział gmin będzie ściśle sprecyzowany poprzez zdefiniowanie form współpracy zarówno z władzami powiatu, województwa, jak i pozarządowymi organizacjami ekologicznymi.

Posiadanie odpowiednich środków finansowych jest bardzo ważnym warunkiem wdrożenia programu ochrony środowiska. Pochodzenie tych środków może być różnorodne. W Polsce od początku lat dziewięćdziesiątych funkcjonuje zintegrowany system finansowania przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska.

Podstawę tego systemu stanowią przede wszystkim fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej, funkcjonujące obecnie na czterech poziomach administracji państwowej. Fundusze te gromadzą wpływy z opłat płaconych przez podmioty gospodarcze za korzystanie ze środowiska (emisję zanieczyszczeń do powietrza, zrzut ścieków, pobór wody, składowanie odpadów) oraz z kar nakładanych za przekraczanie wymogów ochrony środowiska. Zebrane środki fundusze przeznaczają na dofinansowywanie, głównie w formie dotacji i preferencyjnych pożyczek, proekologicznych przedsięwzięć, podejmowanych przede wszystkim przez samorządy lokalne i podmioty gospodarcze.

System ten uzupełniają banki komercyjne, z Bankiem Ochrony Środowiska na czele, fundacja Ekofundusz, wydatkująca środki pochodzące z tzw. ekokonwersji, czyli zamiany zagranicznego długu polskiego na krajowe wydatki proekologiczne, realizowana także w innych formach pomoc zagraniczna, fundusze inwestycyjne, towarzystwa leasingowe, a wreszcie budżet centralny i budżety lokalne. System ten podlega ciągłym przemianom, pojawiają się nowe źródła finansowania, zmieniają się ich udziały w łącznych wydatkach na ochronę środowiska w Polsce, rozszerzają się formy finansowania ochrony środowiska.

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) w rozwoju przedsiębiorczości na wsi spełnia rolę znaczącą. ARiMR bierze udział we wspieraniu rozwoju przedsiębiorczości wiejskiej poprzez:

- dopłaty do oprocentowania kredytu w ramach linii na realizacje przedsięwzięć inwestycyjnych w rolnictwie, przetwórstwie rolno-spożywczym i usługach dla rolnictwa,
- realizację przedsięwzięć objętych branżowym programem restrukturyzacji i modernizacji mleczarstwa,
- realizację przedsięwzięć objętych branżowym programem restrukturyzacji i modernizacji produkcji mięsa,
- wspieranie realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych tworzących nowe, stałe miejsca pracy w działalnościach pozarolniczych w gminach wiejskich oraz gminach miejsko-wiejskich gwarantujących zatrudnienie ludności wiejskiej,

- wspieranie rozwoju usług mechanizacyjnych w ramach realizacji branżowego programu wspólnego użytkowania maszyn rolniczych,
- udzielanie rolnikom zainteresowanym prowadzeniem działalności agroturystycznej w gospodarstwie rolnym pomocy finansowej w formie dopłat do oprocentowania kredytu w ramach linii na realizację przedsięwzięć inwestycyjnych w rolnictwie, przetwórstwie rolno-spożywczym i usługach dla rolnictwa,
- pożyczki na tworzenie nowych miejsc pracy w działalnościach pozarolniczych,
- dofinansowanie działalności związanej z podnoszeniem kwalifikacji zawodowych.

Organizacje pozarządowe coraz częściej biorą udział w pracach nad programami ochrony środowiska, a przede wszystkim w działaniach związanych z edukacją i informacją ekologiczną. Z punktu widzenia władz samorządowych, pozarządowe organizacje ekologiczne mogą spełniać następujące zadania:

- wyjaśniać znaczenie działań, mających na celu ochronę przyrody i środowiska,
- reprezentować opinie społeczeństwa szczególnie w przypadku, gdy cieszą się szerokim po-parciem społecznym,
- brać udział w komunikacji środowiskowej, edukacji ekologicznej i promowaniu zrównoważonego rozwoju,
- zabiegać o coraz to większe poparcie opinii publicznej dla polityki władz gminnych, powiatowych i wojewódzkich w zakresie ochrony środowiska, stanowić przeciwwagę dla interesów, które brane są pod uwagę w procesie podejmowania decyzji dotyczących środowiska naturalnego,
- brać udział w opracowywaniu i wdrażaniu programu ochrony środowiska,
- wnosić wiedzę oraz dostarczać alternatywne ekspertyzy przydatne w procesie opracowywania polityki ochrony środowiska i podejmowania decyzji.

Oczekuje się, że organizacje ekologiczne, w oparciu o własne siły, wykażą inicjatywę ukierunkowaną na mieszkańców i placówki edukacyjne, takie jak szkoły podstawowe, gimnazjalne i ponad-gimnazjalne, aby rozszerzyć edukację ekologiczną nastawioną na podniesienie świadomości ekologicznej oraz wdrożyć projekty pilotażowe i specjalne programy realizowane w ścisłej współpracy z samorządem wojewódzkim i samorządami gminnymi.

3.3. AKTYWIZACJA RYNKU NA RZECZ OCHRONY ŚRODOWISKA.

Istotnym wsparciem ochrony środowiska jest aktywizacja rynku do działań na rzecz ochrony środowiska prowadząca do tworzenia tzw. zielonych miejsc pracy (zwłaszcza w rolnictwie, turystyce, leśnictwie i ochronie przyrody, odnawialnych źródłach energii, wykorzystania odpadów), rozwoju produkcji urządzeń służących ochronie środowiska bądź produkcji towarów przyjaznych środowisku.

Proponuje się, aby gminne i powiatowe władze samorządowe w porozumieniu z władzami wojewódzkimi przygotowały konkretny program tworzenia zielonych miejsc pracy.

4. CELE I ZADANIA KONIECZNE DO REALIZACJI W PERSPEKTYWIE WIELOLETNIEJ W SFERZE OCHRONY DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO I RACJONALNEGO UŻYTKOWANIA ZASOBAMI PRZYRODY.

4.1. OCHRONA PRZYRODY.

W zakresie ochrony przyrody podstawowymi aktami prawnymi w Unii Europejskiej są Dyrektywa Siedliskowa (dyrektywa Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory) oraz Dyrektywa Ptasia (dyrektywa Rady 79/409/EWG o ochronie dziko żyjących ptaków). Mają one na celu utrzymanie różnorodności biologicznej państw członkowskich poprzez ochronę najcenniejszych siedlisk oraz gatunków fauny i flory na ich terytorium.

Na obszarze Gminy Branice nie ma obszarów zaproponowanych do objęcia ochroną w systemie Natura 2000. Poznanie zasobów przyrodniczych regionu jest niezbędnym warunkiem do określenia kierunków i form jego ochrony.

Celem prac inwentaryzacyjnych jest dostarczenie informacji o środowisku przyrodniczym dla prac planistycznych (plany zagospodarowania przestrzennego) a jednocześnie rozpoznanie walorów środowiska. Uzyskane w ten sposób dane będą stanowić podstawę objęcia ochroną obszarów i obiektów o wysokich walorach przyrodniczych. Opracowania inwentaryzacyjne stanowić będą również cenną pomoc w kształtowaniu podstaw świadomości ekologicznej społeczności lokalnej. Należy się również skupić na działaniach ukierunkowanych na wykształcenie spójności między istniejącymi terenami leśnymi szczególnie na obszarach rolniczych i miejskich oraz kształtowaniu systemu zieleni w oparciu o system wodny oraz bieżącej ochronie terenów cennych przyrodniczo i ochronie lasów.

Głównym kierunkiem koniecznym do realizacji w perspektywie wieloletniej w sferze poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego powinno być:

- przeprowadzenie szczegółowej inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej Gminy,
- opracowanie programu zamierzeń inwestycyjnych w zakresie ochrony różnorodności przyrodniczej środowiska przyrodniczego w Gminie Branice,
- tworzenie nowych obszarów i obiektów chronionych,
- ochrona i renaturalizacja ciągów i połączeń ekologicznych,
- bieżąca ochrona obszarów i obiektów prawnie chronionych.

Polityka ekologiczna państwa a także wojewódzki i powiatowy program ochrony środowiska zakłada wsparcie tradycyjnych praktyk gospodarczych na obszarach wiejskich oraz rolnictwa ekologicznego i zintegrowanego (wspieranie form rolnictwa stosującego metody produkcji nienaruszające równowagi przyrodniczej) oraz działań na rzecz utrzymania tradycyjnego urozmaiconego krajobrazu rolniczego. Nadchodzące lata będą się charakteryzowały na obszarach rolniczych:

- wzrostem intensywności rolnictwa,
- zwiększaniem się liczby dużych, towarowych, wyspecjalizowanych gospodarstw rolnych,
- rozwojem małych gospodarstw jako gospodarstw ekologicznych,
- rozwojem gospodarstw agroturystycznych na obszarach leśnych,
- rozwojem bazy turystycznej i agroturystycznej,

- rozwojem infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej.

Taki kierunek rozwoju może mieć istotny wpływ na jego walory przyrodnicze, ich degradację i przekształcanie.

Ważnym zadaniem będzie zapewnienie warunków do ochrony zasobów przyrodniczych, walorów kulturowych i krajobrazowych, przy jednoczesnym zapewnieniu możliwości wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców i turystów. Na terenach tych rekreacja i turystyka będą przebiegały w sposób zorganizowany, a obiekty będą spełniały wymogi ochrony środowiska.

Gmina Branice ma sprzyjające warunki do rozwoju turystyki co stanowi jednocześnie największe zagrożenie dla ich obszarów, szczególnie w obliczu obserwowanego w ostatnich latach wzrostu zainteresowania mieszkańców wypoczynkiem w okresach sobotnio-niedzielnych. Kolejnym zagrożeniem jest gospodarka rolna i związane z nią spływy powierzchniowe substancji biogennych oraz rozproszona zabudowa mieszkaniowa o nieuregulowanej gospodarce ściekowej.

Ważnym zadaniem będzie zapewnienie możliwości mieszkania, pracy oraz wypoczynku i rekreacji mieszkańcom przy jednoczesnym zapewnieniu warunków dla właściwej ochrony walorów przyrodniczych i krajobrazowych poprzez odpowiednie udostępnianie obiektów i obszarów chronionych oraz wykreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w zakresie ochrony przyrody.

Edukacja ekologiczna mieszkańców w tym zakresie jest bardzo ważna w świetle faktu, że wszystkie istniejące na terenie województwa formy ochrony przyrody są dostępne społeczeństwu bez ograniczeń.

4.2. OCHRONA I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ LASÓW.

Lasy na terenie Gminy Branice zarządzane są przez Nadleśnictwo Prudnik oraz Nadleśnictwo Rudy Raciborskie w niewielkiej części w obrębie miejscowości Dzbańce.

Nadleśnictwo Rudy Raciborskie leży u wrót Bramy Morawskiej, po obu stronach Odry. W swym obecnym zasięgu terytorialnym Nadleśnictwo Rudy Raciborskie obejmuje w części lub w całości dwadzieścia miast i gmin województwa śląskiego i opolskiego. Grunty będące w zarządzie Nadleśnictwa podzielono na dwa obręby leśne: Rudy i Kuźnia Raciborska oraz trzynaście leśnictw.

Nadleśnictwo Prudnik leży w południowo-zachodniej części województwa opolskiego. Grunty Nadleśnictwa rozciągają się na obszarze około 1500 km^2 , szerokim pasem wzdłuż granicy Państwa.

W Nadleśnictwie gospodarka prowadzona jest w oparciu o szczegółowy Plan Urządzenia Lasu, rozpisany na 10 letni okres. Omawia on wszystkie czynności gospodarcze, jakie wykonane być muszą w poszczególnych drzewostanach. Pozwala to na prowadzenie racjonalnej gospodarki poprzez kontrolowanie ilości drewna, jakie może być pozyskane bez szkody dla ekosystemu, propagowanie odnowienia naturalnego w drzewostanach, które będą przeznaczone do wycięcia (nawet na kilkadziesiąt lat przed projektowanym wycięciem), pielęgnowanie drzewostanów w sposób zapobiegający rozwojowi chorób i szkodników leśnych oraz umożliwiające wytwarzanie wysokiej jakości surowca.

Przed leśnikami stoi trudne zadanie dbania o powierzono dobro społeczne, stosując starą maksymę „Przede wszystkim nie szkodzić", starają się dobrze wypełniać swo-

je zadanie. Narastające jednocześnie zagrożenia tj.: zmiany klimatu, postępujące w całej Europie choroby zamierania nie tylko wiązów, ale i dębów, jesionu, olszy; powodują, iż wszyscy w miarę możliwości musimy dbać o las – środowisko życia wielu organizmów.

Zgodnie ze światową polityka zwiększania i ochrony zasobów leśnych w Polsce opracowany został „Krajowy program zwiększania lesistości". Każdy region ma za zadanie realizować politykę ukierunkowaną na priorytetowe traktowanie spraw związanych z ochroną i rozbudową drzewostanów.

Zgodnie z założeniami będzie następowało stopniowe przeznaczanie gruntów rolnych nierokujących możliwości prowadzenia racjonalnej gospodarki rolnej pod zalesienia. Ochrona środowiska naturalnego, w tym przypadku gleby przed jej zubożeniem i wymywaniem wymaga rozwinięcia akcji zalesiania i zadrzewiania terenów zagrożonych erozją.

4.3. OCHRONA GLEB.

Na rozwój rolnictwa ma również wpływ wielkość i charakter gospodarstw rolnych oraz ilość osób utrzymujących się z pracy w tymże gospodarstwie. Średnia powierzchnia gospodarstwa na terenie Gminy wynosi niewiele ponad 7 ha. Są to gospodarstwa małej opłacalności i w związku z powyższym nie są w stanie ponieść kosztów modernizacji i unowocześnienia sprzętu rolnego, a także zmienić charakteru produkcji na bardziej opłacalny.

Racjonalne wykorzystanie zasobów gleb, zwłaszcza w ujęciu długookresowym, powinno polegać na:

- zagospodarowaniu gleb w sposób, który odpowiada w pełni ich przyrodniczym walorom i klasie bonitacyjnej,
- lepszym dostosowaniu do naturalnego, biologicznego potencjału gleb, formy ich zagospodarowania oraz kierunków i intensywności produkcji.

Według art. 109 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku – Prawo ochrony środowiska, w zakresie obowiązków Starosty leży prowadzenie okresowych badań jakości gleby i ziemi. Natomiast zakres i sposób prowadzenia tych badań może określić Minister właściwy ds. środowiska w drodze rozporządzenia.

Starosta prowadzi także corocznie aktualizowany rejestr zawierający informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenia standardów jakości gleby lub ziemi, z wyszczególnieniem obszarów, na których obowiązek rekultywacji obciąża starostę.

Właściwa polityka ochrony gleb oprócz ww. punktów, będzie również uwzględniać działania zapobiegające procesom erozji.

Dla zapobiegania procesom erozji utworzono pasy wiatrochronne:

1) wzdłuż drogi Dzbańce Osiedle w kierunku Rogożan
2) Bliszczyce-Michałkowice
3) Posucice

Dla utrzymania optymalnego zwilgocenia gleby i prawidłowego systemu odwadniania konieczne będzie utrzymanie urządzeń melioracyjnych, rowów i drenażów w dobrym stanie. Eksploatacja tych systemów powinna polegać na regulacji odpływu wód i możliwie długim utrzymaniu zasobów wody w profilu glebowym.

Ważna przy samodzielnych działaniach rolników staje się pomoc organizacyjna Urzędu Gminy, polegająca na koordynowaniu działań i wsparciu merytorycznym. Grunty wyłączone z użytkowania rolniczego i gleby zdegradowane na obszarach rolniczych będą zalesiane lub zagospodarowywane poprzez przeznaczenie ich na plantacje choinek, szkółki roślin ozdobnych, itp.

Obok wyżej wymienionych działań w pierwszej kolejności prowadzone będą działania z zakresu edukacji ekologicznej rolników, mające na celu uświadomienie konsekwencji nieprawidłowej gospodarki rolnej i wskazanie właściwych rozwiązań. Istotnym kierunkiem działań będzie wdrażanie i upowszechnianie.

Wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa spowoduje, że coraz silniej popierane będzie rolnictwo ekologiczne. Szczególnie na obszarach o cennych walorach przyrodniczych i w ich bezpośrednim sąsiedztwie. Rolnictwo ekologiczne, zwłaszcza połączone z turystyką stanie się szansą dla rolników indywidualnych. Stopniowo odstępować się będzie od bezściółkowej hodowli bydła, propagując hodowlę ściółkową, dostarczającą obornika, ważnego składnika strukturotwórczego gleby. Preferowane będą nawozy organiczne, które są naturalnym składnikiem środowiska i ich właściwe wykorzystanie zależy od naturalnych procesów przyrodniczych. Ważną formą wykorzystania zagospodarowania wsi, obok rolnictwa ekologicznego będzie agroturystyka.

4.4. OCHRONA ZASOBÓW KOPALIN I WÓD PODZIEMNYCH.

Ochrona złóż i obszarów perspektywicznych zlokalizowanych na obszarze Gminy Branice będzie polegać na uwzględnianiu tych obszarów w planach zagospodarowania przestrzennego i gminnych studiach uwarunkowań w postaci zapisów uniemożliwiających zagospodarowanie tych terenów w sposób trwały, wykluczający potencjalną eksploatację surowców.

W świetle ochrony powierzchni ziemi istotne znaczenie ma rekultywacja terenów zdegradowanych i zdewastowanych, przede wszystkim eksploatacją kruszyw na cele budowlane przez mieszkańców Gminy.

Ustawa Prawo ochrony środowiska nakłada na podejmującego eksploatację złoża lub prowadzącego eksploatację obowiązek sukcesywnego prowadzenia rekultywacji terenów poeksploatacyjnych oraz przywracania do właściwego stanu inne elementy przyrodnicze.

5. CELE I ZADANIA KONIECZNE DO REALIZACJI W PERSPEKTYWIE WIELOLETNIEJ W SFERZE POPRAWY JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO.

5.1. JAKOŚĆ WÓD.

Najważniejsza z punktu widzenia ochrony wód jest ustawa Prawo wodne z dnia 18 lipca 2001 roku. Ustawa ta ostatecznie wprowadza i reguluje zasady zlewniowego zarządzania gospodarką wodną. Wprowadzenie regionów zlewniowych jest zgodne z duchem i literą prawa przepisów Unii Europejskiej, a w szczególności Ramową Dyrektywą Wodną (2000/60/WE) oraz dyrektywami:

- 96/61/EEC dotyczącą zintegrowanej ochrony przed zanieczyszczeniem,
- 91/271/EEC w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych,
- 91/676/EEC w sprawie ochrony wód przed zanieczyszczeniem azotanami, pochodzącymi ze źródeł rolniczych,
- 76/464/EEC w sprawie zanieczyszczenia spowodowanego przez niektóre substancje niebezpieczne odprowadzane do środowiska wodnego.

Istotne z punktu widzenia niniejszego programu ochrony środowiska są zapisy prawa wodnego nakładające na aglomeracje, o równoważnej liczbie mieszkańców (RLM) od 2000 do 15000 (taką aglomeracją jest gmina Branice – RLM ponad 2000), obowiązek wyposażenia się w sieci kanalizacyjne dla ścieków komunalnych zakończone oczyszczalniami ścieków, zgodnie z ustaleniami krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych w terminie do 31 grudnia 2015 roku.

Zwiększenie skuteczności ochrony jakości wód podziemnych ma na celu zmniejszenie przenikania zanieczyszczeń z powierzchni ziemi do warstw wodonośnych. Duże znaczenie będzie mieć zapewnienie właściwej ochrony wód w strefach szczególnie wrażliwych, a więc tam gdzie podatność na ich zanieczyszczenie jest największa. Do osiągnięcia tego celu konieczne jest uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego wszelkich informacji bieżących oraz prognoz dotyczących oddziaływania na środowisko wodne projektowanej zabudowy i wszelkich obiektów, a także obszarów funkcjonalnych na terenie powiatu. Sporządzenie na ich podstawie projektów stref ochronnych, a następnie odpowiednie ich wdrożenie da możliwość sprawowania dostatecznej kontroli nad procesami migracji zanieczyszczeń i tym samym ograniczy degradację wód. Głównymi czynnikami, które powinny być brane pod uwagę są parametry hydrogeologiczne, takie jak, głębokość występowania zwierciadła wód podziemnych, litologia i zdolności filtracyjne warstwy wodonośnej, rodzaj i miąższość warstwy glebowej, topografia, a także dane na temat istniejących już obiektów mogących zagrażać jakości wód (magazyny substancji niebezpiecznych i trasy ich przewozu, składowiska odpadów, stacje paliw) oraz urządzeń lub miejsc związanych z pozyskiwaniem wody (ujęcia), a także zbiorników i cieków powierzchniowych.

Istotnym źródłem zanieczyszczenia zwłaszcza wód podziemnych są spływy obszarowe oraz przedostawanie się zanieczyszczeń z nieszczelnych szamb, ścieki przedostające się z nieszczelnej kanalizacji, bądź zanieczyszczenia migrujące ze składowisk odpadów oraz jako skutki zdarzeń awaryjnych.

Ograniczanie zanieczyszczeń z tytułu spływów powierzchniowych będzie realizowane poprzez systematyczne wdrażanie zasad prowadzenia gospodarki rolnej zgod-

nych z założeniami ochrony środowiska. Silnym oparciem dla tego typu działań jest odpowiednia edukacja i promocja w zakresie ekologicznych praktyk rolniczych.

Przy nowych inwestycjach związanych z rozbudową i modernizacją sieci komunikacyjnej powstawać będą systemy podczyszczania w postaci rowów i separatorów na substancje ropopochodne.

Uporządkowanie gospodarki ściekowej przyczyni się nie tylko do poprawy jakości wód powierzchniowych, których stan decyduje o walorach krajobrazowych, rekreacyjnych, a także warunkuje bytowanie i rozwój wielu gatunków roślin i zwierząt, ale także zapobiegnie zanieczyszczeniu wód podziemnych, a w perspektywie długoterminowej do poprawy ich jakości.

5.2. GOSPODAROWANIE ODPADAMI.

Całość problematyki związanej z gospodarowaniem odpadami jest zawarta w „Aktualizacji planu gospodarki odpadami dla Gminy Branice".

5.3. JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO I ZMIANY KLIMATU.

Miejscowość Branice pod względem czystości powietrza należy do III klasy (najwyższa klasa czystości) we wszystkich ocenianych parametrach. Niewielkie zanieczyszczenia (poniżej dopuszczalnych) pochodzą z pieców grzewczych opalanych węglem.

Do źródeł niskiej emisji należy zaliczyć przede wszystkim indywidualne posesje, w których występuje opalanie węglowe, a także mniejsze zakłady produkcyjne, punkty usługowe i handlowe. Ze względu na dużą ilość tego typu źródeł emisji nie jest możliwe monitorowanie każdego z nich, a tym samym określenie dokładnej ilości dostających się z nich do atmosfery zanieczyszczeń. Rzeczywista emisja zanieczyszczeń z jednego źródła może się różnić w zależności od:

- spalania węgla o różnej kaloryczności,
- opalania mieszkań drewnem,
- spalanie w domowych piecach części odpadów.

Na terenach wiejskich, gdzie względy ekonomiczne ograniczają rozwój gazyfikacji i sieci ciepłowniczej w znaczącym stopniu wykorzystywane będą lokalne zasoby energii odnawialnej i wprowadzane takie źródła energii jak gaz bezprzewodowy (propan-butan) i olej.

Poza emisją zanieczyszczeń typowych przy spalaniu tradycyjnych paliw, duży problem stanowi spalanie w paleniskach domowych i lokalnych kotłowniach materiałów takich jak opakowania z powłoką aluminiową, butelki PET, powodujących emisję substancji specyficznych do powietrza.

Dodatkowym działaniem powodującym zmniejszenie zapotrzebowania na energię cieplną, co skutkuje zmniejszeniem emisji niskiej, będzie termomodernizacja zasobów budownictwa mieszkaniowego oraz obiektów publicznych.

Kompleksową regulację Unii Europejskiej w tej dziedzinie stanowi tzw. dyrektywa ramowa w sprawie oceny i zarządzania jakością powietrza w otoczeniu – 96/62/EC. Określa ona podstawowe ramy prawne, w tym ujednolicone metody i kryteria oceny jakości powietrza i jest uzupełniana licznymi pochodnymi aktami prawnymi. Ustawa Prawo ochrony środowiska uwzględnia praktycznie wymagania wszystkich dyrektyw UE.

Zgodnie z Prawem ochrony środowiska oceny jakości powietrza dokonuje się w strefach i taką strefą jest strefa głubczycko-prudnicka .

HAŁAS.

Ze względu na rodzaj źródeł hałasu wyodrębniamy hałas komunikacyjny, przemysłowy i komunalny. Największy zasięg ma hałas komunikacyjny, odbierany przez mieszkańców jako najbardziej dokuczliwy. Jego ograniczenie przedstawia też największe problemy techniczne. W ostatnich latach globalnie nie obserwuje się znaczącego wzrostu emisji hałasu komunikacyjnego. Wiąże się to z coraz lepszym technicznie taborem transportowym, lepszymi drogami zapewniającymi płynność ruchu, posiadającymi nowe nawierzchnie o właściwościach pochłaniających dźwięk i wyposażanymi przy każdej modernizacji w środki ograniczające emisję. Ekrany wzdłuż nowych arterii komunikacyjnych są coraz częstszym elementem krajobrazu nie tylko w pobliżu nowych dróg tranzytowych i autostrad, ale także w obrębie miast i wsi. Niestety, w warunkach lokalnych, najczęściej na terenach zwartej zabudowy śródmiejskiej z wąskimi ulicami obciążonymi ruchem na granicy przepustowości, stwierdza się bardzo duże odstępstwa od wartości dopuszczalnych poziomu hałasu w środowisku. Hałas uliczny oceniany jest jako szczególnie uciążliwy.

Na obszarach Gminy Branice zagrożenie hałasem w stopniu przekraczającym dopuszczany próg może wystąpić jedynie czasowo, w obszarze głównych ciągów komunikacyjnych.

5.4. ODDZIAŁYWANIE PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH.

W ostatnich latach nastąpił rozwój nowych technik telekomunikacyjnych i rozwój sieci telefonii komórkowej. Anteny nadawcze stacji bazowych lokalizowane są najczęściej na wolnostojących wieżach antenowych lub na masztach antenowych instalowanych na dachach budynków, a także na istniejących wieżach lub kominach.

Na terenie Gminy Branice występuje pełny zasięg wszystkich operatorów sieci komórkowych świadczących usługi w naszym kraju. Postępowanie administracyjne związane z lokalizacją stacji odbywa się zgodnie z obowiązującymi przepisami Prawa ochrony środowiska. Przepisy ochrony środowiska nakładają na inwestora obowiązek wykonania pomiarów pól elektromagnetycznych bezpośrednio po uruchomieniu obiektu. Lokalizacja anten na znacznych wysokościach (30-40 m npt.) oraz kierunkowa charakterystyka ich promieniowania powodują, że w miejscach dostępnych dla ludności pole elektromagnetyczne emitowane przez anteny nadawcze stacji bazowych jest wielokrotnie niższe niż dopuszczalne. Potwierdzają to badania WSSE. Stacje bazowe nie stanowią więc zagrożenia dla zdrowia mieszkańców.

Negatywną konsekwencją lokalizacji anten na dużych wysokościach, jest konieczność wznoszenia wysokich konstrukcji wsporczych, najczęściej w postaci wież kratowych, które są widocznym akcentem w krajobrazie. Dlatego istotne jest lokalizowanie tych obiektów poza miejscami objętymi szczególną ochroną, z uwzględnieniem zakazów wynikających z aktów prawa miejscowego powołujących określone formy ochrony przyrody i w taki sposób, aby ich wpływ na krajobraz był jak najmniejszy.

5.5. ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA SZKODY W ŚRODOWISKU.

Postanowienia dyrektywy 2004/35/WE z 21 kwietnia 2004 roku w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu przetransponowała do prawa polskiego ustawa z 13 kwietnia 2007 roku o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie.

Ustawa weszła w życie 30 kwietnia, a do niej zostały wydane akty wykonawcze: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 4 czerwca 2008 r. w sprawie rodzajów działań naprawczych oraz warunków i sposobu ich prowadzenia oraz Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2008 r. w sprawie kryteriów wystąpienia szkody w środowisku

Zgodnie z art. 1 ustawa określa zasady odpowiedzialności za zapobieganie szkodom w środowisku i naprawę takich szkód, a więc odpowiedzialności zarówno zapobiegawczej, jak i kompensacyjnej. Jest to jednak odpowiedzialność przede wszystkim o charakterze administracyjnym, oparta na ustawowym ustaleniu zobowiązań adresowanych do określonych podmiotów, których egzekwowanie ma się odbywać poprzez stosowanie przez upoważnione organy administracji określonych instrumentów o charakterze głównie administracyjno-prawnym. Możliwe jest też korzystanie z roszczeń cywilnoprawnych, mają one jednak charakter uzupełniający, podobnie jak odpowiedzialność karna.

5.6. ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII.

Kwestia statusu i zakresu wykorzystania odnawialnych źródeł energii regulowana jest w Polsce w wielu aktach prawnych. Największe znaczenie dla energetyki ma ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 roku Prawo energetyczne, w której to pojawiła się pierwsza definicja OŹE (art. 3 pkt. 20). Ustawa ta m.in. nakłada na określone w niej przedsiębiorstwa energetyczne obowiązek zakupu energii oraz ciepła ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych. Ustawa z dnia 18 grudnia 1998r. o wspieraniu przedsięwzięć termodernizacyjnych, zakłada wspieranie m.in. takich działań, które mają na celu „całkowitą lub częściową zamianę konwencjonalnych źródeł energii na źródła niekonwencjonalne, w tym źródła odnawialne". Z kolei w rezolucji z dnia 8 lipca 1999 roku w sprawie wzrostu wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych Sejm RP uznał, że „użytkowanie odnawialnych źródeł energii umożliwia osiągnięcie korzyści ekologicznych, gospodarczych i społecznych" oraz stwierdził, że „wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych powinien stać się integralnym elementem zrównoważonego rozwoju państwa". Po roku 2000 sformułowano m.in. dokument Strategia Rozwoju Energetyki Odnawialnej, w którym za cel strategiczny postawiono zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych w bilansie paliwowo-energetycznym kraju do 7,5% w 2010 roku i do 14% w 2020 roku w strukturze zużycia nośników pierwotnych oraz rozporządzenie Ministra Gospodarki z 19 grudnia 2005 roku w sprawie szczegółowego zakresu obowiązków uzyskania i przedstawienia do umorzenia świadectw pochodzenia, uiszczenia opłaty zastępczej oraz zakupu energii elektrycznej i ciepła wytworzonych w odnawialnych źródłach energii, konkretyzujące wspomniane obowiązki określone w Prawie energetycznym. W myśl rozporządzenia uznaje się je za spełnione jeżeli udział ilościowy energii wy-

tworzonych w OŹE wyniesie 4,8% w 2007r., 6% w 2008r., 7,5 % w 2009r. a w latach 2010-2014 9%.

Z punktu widzenia Unii Europejskiej bezpieczeństwo energetyczne, konkurencyjne systemy energetyczne oraz ochrona środowiska przyrodniczego stanowią trzy priorytetowe cele w zakresie zrównoważonego rozwoju, na których opierają się wszystkie stare, jak i te obecnie tworzone unijne regulacje prawne w dziedzinie energetyki. Ze starszych aktów warto wymienić przykładowo przyjętą 26 listopada 1997 roku Białą Księgę: Energia dla przyszłości - odnawialne źródła energii, Zieloną Księgę: Ku europejskiej strategii bezpieczeństwa energetycznego z 29 listopada 2000 roku czy też Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 września 2001 roku w sprawie promowania energii elektrycznej produkowanej z odnawialnych źródeł energii na wewnętrznym rynku energetycznym. Z nowszych aktów duże znaczenia ma zaprezentowana 8 marca 2006 roku przez Komisję Europejską Zielona Księga: Europejska strategia na rzecz zrównoważonej, konkurencyjnej i bezpiecznej energii przedstawiająca sugestie i opcje, które mogą stanowić podstawę nowej kompleksowej europejskiej polityki energetycznej. Wśród sześciu kluczowych dziedzin określonych w owym akcie, szczególne znaczenie dla OŹE mają – „zróżnicowanie form energii", tj. wszelkie działania mające na celu wspieranie przyjaznego dla klimatu zróżnicowania źródeł energii, „zrównoważony rozwój" oznaczający m.in. stworzenie długoterminowych, bezpiecznych i przewidywalnych ram dla inwestycji w dalszy rozwój źródeł czystej i odnawialnej energii w UE oraz „innowacje i technologia", czyli poszukiwanie takich źródeł energii, które z jednej strony przyniosłyby oszczędności, z drugiej natomiast byłyby przyjazne dla środowiska.

Na dzień opracowania aktualizacji dnia 1 kwietnia 2008r. Uchwałą Nr XXI/104/08 Rady Gminy Branice zatwierdzono miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego celem ustalenia terenów rolniczych z dopuszczeniem tychże terenów dla inwestycji celu publicznego urządzeń energetyki wiatrowej. Określono dwa obszary pod energetykę wiatrową Branice „A" i Bliszczyce „B".

NARZĘDZIA I INSTRUMENTY REALIZACJI PROGRAMU.

5.7. NARZĘDZIA I INSTRUMENTY PROGRAMOWO-PLANISTYCZNE .

- Studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz plany miejscowe stanowią narzędzia o zupełnie podstawowym znaczeniu; są one sporządzane przez władze gmin i uzgadniane przez starostę; sposób ich opracowania, stopień szczegółowości i zasady współpracy z gminami w trakcie udzielania przez starostę pozwoleń na budowę będą w znacznej części decydowały o możliwości realizacji zapisów Programu.
- Oceny oddziaływania na środowisko projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego stanowią istotny materiał umożliwiający uzgodnienie planu miejscowego,
- Oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć inwestycyjnych realizowane w ramach procedury zmierzającej do wydania decyzji o warunkach zabudowy, pozwolenia na budowę, koncesji na poszukiwanie i wydobywanie kopalin, pozwolenia wodnoprawnego, o warunkach prowadzenia robót regulacyjnych wód i melioracyjnych, zatwierdzającej projekt scalania i podziału gruntów, o zmianie lasu na użytek rolny,
- Programy gospodarki odpadami przedsiębiorstw.

5.8. NARZĘDZIA I INSTRUMENTY REGLAMENTUJĄCE MOŻLIWOŚCI KORZYSTANIA ZE ŚRODOWISKA.

- Pozwolenia i decyzje administracyjne na emisję, zintegrowane, wodno-prawne, na wytwarzanie, zbiórkę i recykling odpadów, zobowiązujące do prowadzenia pomiarów.
- Zgłoszenia instalacji niewymagających pozwoleń dokonywane przez zakłady je eksploatujące.
- Przeglądy ekologiczne dokonywane w sytuacjach powstawania wątpliwości, w przypadku składowisk zawsze.
- Instrukcje eksploatacji obiektów związanych z gospodarką odpadami.
- Wymagania kwalifikacyjne stawiane eksploatującym obiekty gospodarki odpadami.
- Strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej ujęć wody.
- Strefy ograniczonego użytkowania terenu.
- Ograniczenia lub zakazanie użytkowania niektórych jednostek pływających na wodach stojących.

5.9. NARZĘDZIA I INSTRUMENTY FINANSOWE.

- Opłaty za korzystanie ze środowiska. Są one ponoszone za: wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, pobór wód, składowanie odpadów; ponadto na podstawie ustawy o ochronie przyrody uiszczane są opłaty za wycinkę drzew i krzewów, a na podstawie Prawa geologicznego opłaty za wydobycie kopalin.

- Opłaty podwyższone za korzystanie ze środowiska uiszczają podmioty korzystające z niego bez uzyskania wymaganego pozwolenia.
- Wsparcie finansowe przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska w drodze udzielania oprocentowanych pożyczek, dopłat do oprocentowania kredytów i pożyczek, udzielania dotacji, wnoszenia udziałów do spółek, nabywania obligacji, akcji i udziałów przez fundusze ochrony środowiska, oraz wsparcie finansowe przez Ekofundusz dysponujący pieniędzmi z ekokonwersji, fundusze Unii Europejskiej (szerzej o nich w dalszym rozdziale), inne pomniejsze fundusze i fundacje wspomagające ochronę środowiska, budżet państwa, budżet samorządu województwa.
- Wsparcie dla programów dostosowania przedsiębiorstw do wymogów związanych z ochroną środowiska poprzez negocjowanie programów dostosowawczych; starostwo deleguje swojego przedstawiciela do komisji negocjacyjnej.
- System materialnych zachęt (ustawa Prawo ochrony środowiska przewiduje zróżnicowane stawki podatków i innych danin publicznych służące celom ochrony środowiska) dla przedsiębiorców podejmujących się wprowadzania prośrodowiskowych systemów zarządzania procesami produkcji i usługami, zgodnie z ogólnoświatowymi i europejskimi wymogami w tym zakresie, wyrażonymi m.in. w standardach ISO 14000, EMAS, programach czystej produkcji.

5.10. NARZĘDZIA I INSTRUMENTY KARNE I ADMINISTRACYJNE.

- Odpowiedzialność cywilna za szkody spowodowane oddziaływaniem na środowisko uregulowana jest także w Kodeksie Cywilnym; pozwala on każdemu, komu przez bezprawne oddziaływanie na środowisko zagraża lub została wyrządzona szkoda, żądać jej naprawienia lub zaprzestania działalności; jeżeli naruszenie dotyczy środowiska jako dobra wspólnego, z roszczeniem może wystąpić jednostka samorządu terytorialnego.
- Odpowiedzialność karna za szkody wyrządzone środowisku zagrożona jest karą grzywny lub ograniczenia wolności w wypadku wprowadzania do obrotu substancji stwarzających szczególne zagrożenie, eksploatacji bez pozwolenia instalacji lub lekceważenia przepisów przez prowadzącego zakład o dużym ryzyku.
- Odpowiedzialność administracyjna sprowadza się do możliwości nałożenia na pod-miot korzystający ze środowiska i oddziałujący na niego negatywnie, obowiązku ograniczenia negatywnego wpływu i przywrócenia właściwego stanu środowiska.
- Administracyjne kary pieniężne są ponoszone za przekroczenie lub naruszenie warunków korzystania ze środowiska.

5.11. UPOWSZECHNIANIE INFORMACJI O ŚRODOWISKU.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska organy administracji są obowiązane udostępniać każdemu informacje o środowisku i jego ochronie, znajdujące się w ich posiadaniu.

W pierwszej kolejności rozszerzony zostanie zakres informacji dostępny na stronach internetowych Urzędu o dane dot. oceny stanu środowiska w Gminie i informacje

nt. realizacji niniejszego programu. Wstępem będzie umieszczenie Programu na stronie internetowej, po jego przyjęciu Uchwałą Rady Gminy.

Istotną rolę będą pełniły pozarządowe organizacje ekologiczne prowadzące działalność informacyjną lub konsultacyjną dla społeczeństwa. Intensyfikowane będą działania wynikające z „Narodowej strategii edukacji ekologicznej" oraz jej programu wykonawczego.

5.12. DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA GMINY.

Możliwość skutecznego korzystania z instrumentów administracyjnych wiąże się z podejmowaniem czynności kontrolnych. W przypadku samorządu gminnego konieczna jest dobra współpraca ze starostwem i z Inspekcją Ochrony Środowiska w celu systematycznej kontroli przestrzegania przez podmioty prowadzące działalność gospodarczą zapisów zawartych w pozwoleniach na emisję i pozwoleniach zintegrowanych.

6. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA.

Podstawową zasadą realizacji programu ochrony środowiska powinna być zasada wykonywania zadań przez poszczególne jednostki włączone w zagadnienia ochrony środowiska, świadome istnienia programu i swojego uczestnictwa w nim. Szansę na skuteczne wdrożenie programu daje dobra organizacja zarządzania nim.

6.1. UCZESTNICY REALIZACJI PROGRAMU.

Z punktu widzenia pełnionej roli w realizacji programu można wyodrębnić cztery grupy podmiotów uczestniczących w nim. Są to:

- podmioty uczestniczące w organizacji i zarządzaniu programem.
- podmioty realizujące zadania programu, w tym instytucje finansujące.
- podmioty kontrolujące przebieg realizacji i efekty programu.
- społeczność Gminy jako główny podmiot odbierający wyniki działań programu.

Główna odpowiedzialność za realizację programu spoczywa na Wójcie Gminy, który co 2 lata składa Radzie Gminy raporty z wykonania programu. Wójt współdziała z organami administracji rządowej i samorządowej szczebla powiatowego i wojewódzkiego, które dysponują instrumentarium wynikającym z ich kompetencji. Wojewoda (oraz podległe mu służby zespolone) dysponuje instrumentarium prawnym umożliwiającym reglamentowanie korzystania ze środowiska. Natomiast w dyspozycji Zarządu Województwa znajdują się instrumenty finansowe na realizację zadań programu (poprzez WFOŚiGW). Ponadto Wójt współdziała z instytucjami administracji specjalnej w dyspozycji których znajdują się instrumenty kontroli i monitoringu. Instytucje te kontrolują respektowa-nie prawa, prowadzą monitoring stanu środowiska, prowadzą monitoring wód.

Optymalizacja zarządzania procesem wdrażania programu związania jest z utworzeniem komórki wykonawczej programu – Zespołu Realizacji Programu, w którym wiodącą rolę będą pełnili wyznaczeni pracownicy Urzędu Gminy. Zadaniami tego Zespołu powinny być przede wszystkim: koordynacja działań i współdziałania uczestników programu, monitoring realizacji zadań programu, sprawozdawczość przed Radą Gminy programu oraz udrażnianie kanałów przepływu informacji niezbędnych w koordynacji działań w programie.

Wypracowane procedury i strategie powinny po ustaleniu i weryfikacji stać się rutyną i podstawą zinstytucjonalizowanej współpracy pomiędzy partnerami różnych szczebli decyzyjnych i środowisk odpowiedzialnych za ostateczny wizerunek obszaru.

Jak już wspomniano wcześniej, odbiorcą programu są mieszkańcy, którzy subiektywnie oceniają efekty wdrożonych przedsięwzięć. Ocenę taką można uzyskać poprzez wprowadzenie odpowiednich mierników świadomości społecznej.

6.2. MONITORING WDRAŻANIA PROGRAMU.

Wdrażanie programu ochrony środowiska będzie podlegało regularnej ocenie w zakresie:

- określenia stopnia wykonania przedsięwzięć,

- określenia stopnia realizacji przyjętych celów,
- oceny rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- analizy przyczyn tych rozbieżności.

Wójt Gminy będzie oceniał co dwa lata stopień wdrożenia programu. Ocena ta będzie podstawą przygotowania raportu z wykonania programu. Co cztery lata będzie weryfikowana lista przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w najbliższych czterech latach. W cyklu czteroletnim będzie również oceniany stopień realizacji celów średnio-okresowych. Ocena ta będzie bazą do ewentualnej korekty celów i strategii ich realizacji.

6.3. GŁÓWNE DZIAŁANIA W RAMACH ZARZĄDZANIA PROGRAMEM.

W oparciu o poprzednie punkty niniejszego rozdziału przedstawiono najważniejsze działania w ramach następujących zagadnień: wdrażanie programu ochrony środowiska (koordynacja, weryfikacja celów ekologicznych, strategii ich i listy przedsięwzięć, współpraca z różnymi jednostkami), edukacja i komunikacja ze społeczeństwem (w tym system informacji o środowisku), systemy zarządzania środowiskiem, monitoring stanu środowiska. Dla każdego zagadnienia wskazano instytucje uczestniczące w realizacji wyszczególnionych działań.

6.4. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.

Realizacja zadań programu ochrony środowiska wymaga zabezpieczenia i uzyskania środków budżetowych jak i pozabudżetowych. Wdrażanie programu powinno być możliwe między innymi dzięki stworzeniu sprawnego systemu finansowania ochrony środowiska, w którym podstawowymi źródłami finansowania są fundusze ekologiczne, programy pomocowe, środki własne inwestorów oraz budżet Gminy.

Fundusze celowe.

Środki zgromadzone w funduszach są przeznaczane na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej i służą realizacji zasad zrównoważonego rozwoju. Gmina Branice ma możliwość ubiegania się o pomoc w finansowaniu zadań w zakresie ochrony środowiska z poniżej wymienionych źródeł:

- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu, który udziela pomocy finansowej na realizację zadań z ochrony środowiska i gospodarki wodnej zgodnych z kierunkami Polityki Ekologicznej Państwa, Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego oraz zobowiązań międzynarodowych Polski i obowiązujących przepisów prawa. Wojewódzki Fundusz współfinansuje zadania inwestycyjne realizowane na obszarze województwa. Głównym beneficjentem pomocy są jednostki samorządu terytorialnego, ale równie dobrze o dofinansowanie ze środków funduszu mogą wystąpić i inne podmioty, w tym: spółdzielnie, stowarzyszenia, fundacje, jednostki administracji publicznej, podmioty gospodarcze czy osoby fizyczne.
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej jest największą instytucją finansującą przedsięwzięcia ochrony środowiska w Polsce. Celem dzia-

łalności NFOŚiGW jest finansowe wspieranie inwestycji ekologicznych o znaczeniu i zasięgu ogólnopolskim i ponadregionalnym oraz zadań lokalnych, istotnych z punktu widzenia potrzeb środowiska.

- Bank Ochrony Środowiska S.A jest uniwersalnym bankiem komercyjnym, specjalizującym się w finansowaniu przedsięwzięć służących ochronie środowiska i współpracuje z organizacjami zajmującymi się finansowaniem ochrony środowiska, tj. NFOŚiGW, WFOŚiGW oraz innymi funduszami pomocowymi. Bank współfinansuje szerokie spektrum zadań z zakresu: ochrony wody i gospodarki wodnej, ochrony atmosfery, ochrony powierzchni ziemi.
- EkoFundusz, którego zadaniem jest dofinansowanie przedsięwzięć w dziedzinie ochrony środowiska, które mają nie tylko istotne znaczenie w skali regionu czy kraju, ale także wpływają na osiągnięcie celów ekologicznych uznanych za priorytetowe przez społeczność międzynarodową w skali europejskiej, a nawet światowej. EkoFundusz wyklucza możliwości dofinansowania przedsięwzięć, których celem jest rozwiązywanie jedynie lokalnych problemów. Zadaniem EkoFunduszu jest ponadto ułatwienie transferu na polski rynek najlepszych technologii z krajów donatorów, a także stymulowanie rozwoju polskiego przemysłu ochrony środowiska.
- Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych działającego na podstawie ustawy z dnia 3 lutego 1995 roku o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Fundusz ten przeznacza środki finansowe na ochronę, rekultywację i poprawę jakości gruntów rolnych oraz na wypłatę odszkodowań przewidzianych ustawą.
- Fundusze strukturalne Unii Europejskiej w zakresie ochrony środowiska dostępne w latach 2007-2013. W ramach funduszy strukturalnych dostępnymi w Polsce programami operacyjnymi są: regionalne programy operacyjne (dla każdego województwa - 16), PO Infrastruktura i środowisko, PO Kapitał ludzki, PO Innowacyjna gospodarka, PO Pomoc techniczna i Programy europejskiej współpracy terytorialnej. W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego (RPO) dla województwa łódzkiego na lata 2007 - 2013 jednostki samorządu terytorialnego mogą ubiegać się o dofinansowanie projektów dla priorytetu II (Priorytet II Zachowanie i racjonalne użytkowanie środowiska). Celem priorytetu jest poprawa jakości środowiska przyrodniczego, jego racjonalne kształtowanie i zachowa-nie zasobów naturalnych dla polepszenia warunków życia mieszkańców i stanowienia korzystnych warunków dla rozwoju gospodarki.

7. PODSUMOWANIE.

Przedmiotem niniejszego opracowania jest „Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Branice".

Zasadniczym zadaniem, jakie niniejsze opracowanie ma spełnić jest określenie celów, priorytetów i w konsekwencji działań, jakie stoją przed samorządem gminnym w dziedzinie ochrony środowiska. Ich podjęcie i wykonanie ma na celu realizację międzynarodowych zobowiązań naszego kraju, a w szczególności podjętych w związku z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej oraz, w znacznej mierze wynikającej z nich, Polityki Ekologicznej Państwa.

Gminny Program Ochrony Środowiska musiał powstawać w ścisłej współpracy z Urzędem Gminnym. Konieczne było bowiem uwzględnienie zadań planowanych przez gminę, która będzie realizowała jako własne. Zwracając się o udostępnienie danych, Wykonawca miał świadomość, że pewne rejestry nie są prowadzone, albo są niekompletne. Nieliczne braki zostały w programie uwidocznione gdyż i taka jest jego rola. Zaproponowane zostały też środki zaradcze. Program składa się z kilku części charakteryzujących poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego, z analizą stanu istniejącego Gminy Branice odnośnie ochrony przyrody, gospodarki leśnej, ochrony gleb, zasobów kopalin, wód powierzchniowych i podziemnych, jakości powietrza, wykorzystanie energii odnawialnej, oddziaływanie pól elektromagnetycznych, oddziaływanie hałasu. W programie zawarte są również problemy wynikające z prowadzonej działalności człowieka oraz zagrożenia środowiska przyrodniczego, jak również przewidywane kierunki zmian, jakie nastąpią z uwzględnieniem rozwoju zrównoważonego.

Program powinien być realizowany poprzez uwzględnienie zapisów wynikających z dokumentów rządowych, zwłaszcza wynikających z listy przedsięwzięć własnych i koordynowanych. Ponadto wszelkie działania winny wynikać z przedsięwzięć zawartych w opracowaniach na szczeblu regionalnym (program wojewódzki, strategia wojewódzka) i lokalnym zwłaszcza z programu powiatowego oraz z dokumentów, koncepcji władz Gminy, postulatów rozmaitych środowisk, w tym organizacji pozarządowych i mieszkańców. Przy opracowywaniu programu, duży nacisk położono na poprawę stanu świadomości ekologicznej oraz edukację ekologiczną mieszkańców Gminy.

7.1. ZADANIA GMINNY MAJĄCE WPŁYW NA POPRAWĘ ŚRODOWISKA.

Zadania inwestycyjne zawarte w Planie Rozwoju Lokalnego mają na celu realizację celów strategicznych i szczegółowych zawartych w Strategii Rozwoju Gminy Branice. Celami strategicznymi mającym wpływ na poprawę stanu środowiska naturalnego w Gminie są:

- uporządkowanie gospodarki wodno–ściekowej,
- poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
- zmniejszenie ilości odpadów i uporządkowanie gospodarki odpadami (między innymi poprzez rozwiniecie istniejącej już segregacji odpadów pochodzących z gospodarstw domowych),
- ochrona dziedzictwa przyrodniczego,

- poprawa infrastruktury komunikacyjnej,
- rewitalizacja zdegradowanych obszarów,
- propagowanie odnawialnych źródeł energii.

Wyżej wymienione cele mają zostać osiągnięte poprzez:

- budowę sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami w Gminie Branice – w miejscowościach Lewice i Michałkowice,
- rozbudowę i modernizacja oczyszczalni ścieków w Branicach,
- budowę drogi Lewice - Zubrzyce na terenie Gminy Branice,
- remont dróg lokalnych we wsiach Gminy Branice,
- rewitalizację obiektów poszpitalnych w Branicach,
- budowę obwodnicy Branic,
- budowę obwodnicy Włodzienina
- rekultywacja gminnego składowiska odpadów komunalnych w Branicach

lp.	nazwa zadania	okres realizacji	wartość brutto [tys. zł]
1	budowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami w Gminie Branice – w miejscowościach Lewice i Michałkowice	2008 – 2009	6.600
2	rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Branicach	2009 – 2010	6.200
3	budowa drogi Lewice - Zubrzyce na terenie Gminy Branice	2010 – 2013	2.000
4	remont dróg lokalnych we wsiach Gminy Branice	2008 – 2013	230
5	rewitalizacja obiektów poszpitalnych w Branicach	2010	6.700
6	budowa obwodnicy Branic	2009 – 2010	500
7	budowa obwodnicy Włodzienina	2009 - 2010	300
8	budowa fermy wiatraków w Bliszczycach	2009 - 2013	brak danych

Zadania inwestycyjne mające wpływ na poprawę stanu środowiska w Gminie Branice

lp.	nazwa zadania	środki Gminne [tys. zł]	środki UE [tys. zł]	wartość [tys. zł]
1	budowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami w Gminie Branice – w miejscowościach Lewice i Michałkowice	1.300	5.300	6.600
2	rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Branicach	1.200	5.000	6.200
3	budowa drogi Lewice - Zubrzyce na terenie Gminy Branice	1.000	1.000	2.000
4	remont dróg lokalnych we wsiach Gminy Branice	230	0	230
5	rewitalizacja obiektów poszpitalnych w Branicach	1.340	5.360	6.700
6	budowa obwodnicy Branic	425	75	500
7	budowa obwodnicy Włodzienina	255	45	300
8	budowa fermy wiatraków w Bliszczycach	-	brak danych	brak danych

BIBLIOGRAFIA.

1. Główny Urząd Statystyczny – Bank Danych Regionalnych
2. „Wytyczne sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym", Ministerstwo Środowiska
3. Narodowa Strategia Edukacji Ekologicznej
4. Projekt Polityki Ekologicznej Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016
5. Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010
6. II Polityka Ekologiczna Państwa (dokument z perspektywą do 2025)
7. Kondracki J. „Geografia fizyczna Polski", Warszawa
8. Pospiszyl B. „Józef Martin Nathan Biskup pogranicza i jego dzieło", Gmina Branice
9. „Charakterystyka Stanu Środowiska Powiatu Głubczyckiego", październik 2004 roku
10. „Program ochrony środowiska i plan gospodarki odpadami dla Gminy Branice", sierpień 2005 roku
11. „Plan rozwoju lokalnego Gminy Branice do roku 2013", 2007
12. „Informacja o stanie środowiska w województwie opolskim w roku 2005", Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Opolu,
13. „Program Ochrony Środowiska Województwa Opolskiego na lata 2007-2010 z perspektywą do roku 2014"